

PRESENTACIÓ

En els últims anys s'ha viscut a Catalunya, com a la resta d'Espanya un procés d'arribada continuo i creixent de persones provinents d'altres països. Evidentment aquest fenomen repercuteix directament als centres educatius. A Catalunya, tenim alumnes procedents de més de 150 estats. Ha estat una arribada molt ràpida i amb una distribució que afecta a totes les comarques catalanes.

Aquest augment de població nouvinguda que viu a Catalunya planteja al sistema educatiu català uns reptes importants. Concretament ens trobem davant de tradicions educatives molt diverses per aquests nens i nenes i les seves famílies, la pluralitat de llengües en les escoles i sobretot el desconeixement del català (llengua vehicular en l'educació) de la majoria d'alumnes nouvinguts; els diferents orígens culturals i també la diferència de coneixements apresos prèviament pels alumnes; les expectatives de l'alumne i la seva família sobre el concepte d'escola. Totes aquestes variants provoquen una multitud de circumstàncies que dins d'una escola, poden generar un xoc si l'Administració educativa no aporta els recursos humans, econòmics i normatius adequats. Per això davant d'aquesta realitat, el Departament d'Educació posa en funcionament el curs 2004-2005 les *aules d'acollida*, com una resposta a aquest nou repte educatiu. La creació d'una *aula d'acollida* implica una dotació de professorat, una dotació informàtica amb el programari adient, una dotació econòmica inicial per a l'adquisició de material didàctic, formació específica per al tutor o la tutora de l'aula d'acollida i per als professionals que intervenen en el procés d'acollida, a càrrec dels assessors/es LIC (llengua, interculturalitat i cohesió social) que el Departament d'Educació té arreu de Catalunya. Actualment el nombre d'aules d'acollida ha quedat estabilitzat, ja que degut a la crisi que afecta al nostre país no emigren tantes famílies d'origen estranger.

Algunes dades que cal observar: durant el curs 2007-2008 hi va haver 1.166 aules d'acollida amb un total de 24.505 alumnes atesos. En el curs 2008-2009 hi va haver 1.236 aules d'acollida i es va atendre un total de 22.453 alumnes. En el curs 2009-2010 hi va haver 1.181 aules d'acollida. Actualment, el nombre d'aules d'acollida ha quedat estabilitzat en 1.181, perquè el nombre d'alumnat nouvingut que arriba a les nostres aules no ha crescut respecte a cursos anteriors. (Departament d'Educació, 2011).

INTRODUCCIÓ

Com ja he comentat en l'apartat anterior, l'arribada massiva de persones provinents d'altres països ha repercutit directament en els centres educatius que no estaven preparats per aquesta arribada d'alumnat nouvingut. Per això el departament d'educació posa en funcionament les aules d'acollida i incorpora la figura de l'assessor LIC per donar resposta a aquest nou repte educatiu.

Després d'aquestes mesures que el departament d'educació posa a l'abast dels professionals dels centres educatius em plantejo una sèrie de qüestions i inquietuds per saber si tots els recursos humans i materials han donat la resposta que s'esperava i amb quines dificultats s'han trobat els professionals de l'ensenyament; d'aquí prové l'origen del meu treball que està relacionat sobre l'acolliment de l'alumnat nouvingut als centres educatius.

Aquest treball està dividit en dues parts. A la primera part es fa referència a totes aquelles qüestions que tenen a veure amb l'acolliment de l'alumnat nouvingut. A la segona part es presenta la recerca que s'ha fet i es mostren els resultats obtinguts, així com una sèrie de propostes de millora.

La primera part consta de cinc capítols. El primer anomenat *l'acolliment*, fa referència a tots aquells aspectes que s'han de tenir en compte per fer una bona acollida als nens/es nouvinguts. El segon té a veure amb tot el que fa referència a la llengua catalana i en aquest apartat s'inclou el pla de Llengua Interculturalitat i Cohesió Social (LIC). El tercer parla sobre els recursos materials i econòmics del centre. El quart fa referència a tots aquelles relacions que estableixen entre totes les persones que intervenen de forma directa o indirecta en l'ensenyament dels alumnes nouvinguts. I per finalitzar els serveis externs de què disposa el centre.

La segona part consta de quatre capítols i unes conclusions. En el primer anomenat la *recerca* fa referència a preguntes i hipòtesis que em plantejo sobre el treball i els objectius que vull aconseguir. El segon capítol està centrat en presentar la recerca que he fet, i per tant, la metodologia de treball on incloc la mostra i els instruments utilitzats per fer la recerca. En el tercer mostra un quadre comparatiu de les escoles entrevistades. El quart capítol presenta els resultats obtinguts de les entrevistes i

la seva posterior valoració. L'últim capítol ens presenta una sèrie de propostes d'intervenció que es poden aplicar als centres educatius per aconseguir una millora en determinats aspectes.

I finalment les *conclusions* on es fa un relat sobre els resultats obtinguts que es consideren més importants i sobre si s'han aconseguit els objectius que es pretenien amb aquest treball.

PART I

1. L'ACOLLIMENT

1.1. Concepte d'acollida

L'escola és per molts d'aquests alumnes i les seves famílies, el primer espai de contacte amb la nova realitat, l'entorn on s'estableixen les primeres relacions. Per això ha de tenir un paper integrador i dinamitzador, tant amb els alumnes com en les seves famílies. El fet d'entrar en contacte amb cultures molt diferents no sempre és fàcil i de vegades es viu amb por de perdre la cultura pròpia. Aquesta por es pot despertar tant en les famílies nouvingudes com en les famílies del barri de tota la vida i en els professionals de l'ensenyament. Cal ser molt conscients de tot això i entendre que l'escola pot fer-hi un paper clau acollint i respectant allò que ens aporten de nou i alhora treballant en dos sentits: d'una banda ajudant a comprendre i respectar les noves cultures amb què conviuen i de l'altra, donar eines als alumnes i a les famílies nouvingudes perquè puguin integrar-se.

Per això s'entén l'acollida en un doble sentit, d'una banda donar un espai i un temps per rebre tot el que aporta la família i l'alumne nouvingut i de l'altra, donar també un espai i un temps per fer-los conèixer com és l'escola i els aspectes més importants de la vida aquí. Tot això ajuda a ells i a les seves famílies a situar-se, conèixer i confiar en l'escola i en el nostre sistema educatiu.

“El lloc per excel·lència per desenvolupar el coneixement de la llengua de l'escola és l'aula ordinària i cal un sistema d'acollida per accelerar les eines lingüístiques bàsiques per poder incorporar-s'hi activament”

(Departament d'educació, 2009 citat per Vila, Parera i Serra).

Segons Carbonell (2006) l'acollida:

“no és una *nova feina* que ha de desenvolupar *un o una nou o nova professional*. Disposar d'un tutor per a l'aula d'acollida no suposa que la resta del claustre ja es pugui desentendre d'aquesta funció (...). No hi pot haver una bona acollida en un centre que no sigui acollidor”.

“El concepte acollir té de per si mateix, tota una implicació d'actitud afectiva... Les idees rebre, admetre i acceptar n'impliquen unes altres com ara les de conèixer i estimar”

(Departament d'educació, 2009 citat per Joaquim Arenas)

Per Carbonell (2006) l'acollida és “una actitud humana i professional, pensem que intrínseca i per tant indissociable del fet educatiu”.

1. 2 Aspectes Clau de l'acolliment

A continuació destacaré els trets principals que han de tenir-se en compte, en els moments inicials de l'acolliment de l'alumnat nouvingut, segons Montón (2003).

Les actituds

Pels nens/es nouvinguts és molt important la relació afectiva que es pugui establir amb els docents, ja que són un referent i un suport que busquen la comprensió i l'ajuda que necessiten per convida en una societat desconeguda per ells. De la qualitat d'aquesta ajuda dependrà que el nen/a adquireixi seguretat i confiança, o bé tot el contrari.

A més de les activitats que contempla el pla d'acollida de cada centre educatiu, existeix un aspecte fonamental i imprescindible: l'actitud de la persona que acull.

Segons Carbonell (2006):

“L'acollida ha de ser més una actitud que uns protocols d'intervenció. Ha de beneficiar-se'n no solament un alumnat nouvingut determinat, sinó també les seves famílies. Ha de suposar uns comportaments càlids i acollidors, no solament per part del personal especialitzat (tutors de l'aula d'acollida, equips directius, pedagogs, treballadors socials...) sinó per part de tots els membres de la comunitat, amb més o menys intensitat i dedicació segons la seva responsabilitat”.

L'Acolliment

Per Montón (2003): “L'acollida inicial és un dels aspectes fonamentals en la incorporació del nen/a nouvingut a l'escola. En aquest acolliment, per una banda s'ha de potenciar que el nen nouvingut estableixi una relació afectiva tant amb els companys com amb mestres.

I per l'altra, l'escola ha de transmetre amb efectivitat les pautes, normes i hàbits de funcionament que regeixen en l'entorn escolar. D'aquesta manera els nens/es ho podran interioritzar més fàcilment i els hi serà de gran ajuda per adaptar-se progressivament al funcionament del centre.”

Un altre factor clau en tot aquest procés d'acollida inicial són les famílies de l'alumnat nouvingut. S'ha d'establir una bona relació i coordinació amb aquestes, per tal de fer-los coneixedors del funcionament de l'escola, i donar-los les eines perquè puguin interpretar correctament les demandes i orientacions de la comunitat educativa.

1.3 La importància de l'acollida inicial

A la família

Segons Colet (2005) En un primer moment, quan vénen a fer les preinscripcions a l'escola es té una entrevista al despatx amb la persona que demana plaça per al futur alumne. Aquesta entrevista normalment la fa la directora del centre.

Es recullen les dades bàsiques necessàries per poder fer la matrícula; s'informa del curs que li correspon i es fa un petita explicació del sistema d'educació obligatori del nostre país, perquè sàpiguen quan de temps podran estar a l'escola i com continuaran un cop acabada la primària; del que necessiten per poder començar: tant de papers oficials com del funcionament de material i llibres, de l'horari i de la possibilitat de demanar beques.

Normalment és el pare sol o algun parent o amic de la família que fa més temps que és aquí i parla almenys un mínim de castellà qui assisteix a l'entrevista. En el cas que ningú dels que han vingut sàpiga català o castellà, es demana a algun alumne dels cursos superiors, que faci temps sigui a l'escola i que parli la mateixa llengua, que ajudi fent de traductor. Si no és possible, s'intenta fer entendre els punts més bàsics amb dibuixos, gesticulacions,... i es concerta una altra entrevista havent fet la demanda de l'intendent.

Una vegada acabada l'entrevista es visita amb la família i l'alumne l'escola. S'anirà a veure l'aula on haurà d'anar el seu fill/a i a conèixer el tutor/a, per tal que quan comenci a venir a l'escola ja sàpiga amb qui estarà i la família conegui la persona de l'escola amb qui tindrà més contacte i deixi el seu fill/a amb més tranquil·litat.

Quan fa alguns dies que l'alumne és a l'escola, la mestra de l'aula d'acollida cita els pares per fer l'entrevista d'acollida. Aquesta és una entrevista a fons que té dues parts: la primera la realitza la mestra de l'aula d'acollida amb la família i després s'hi incorpora el tutor/a. En aquestes entrevistes és on es fa el primer intercanvi d'informació, es recullen les dades i informacions que aporta la família i s'expliquen els aspectes més rellevants del funcionament del sistema educatiu i de l'escola.

És important no donar informacions excessives, perquè no es poden retenir, però sí que val la pena tenir en compte que, ja en aquest moment i en entrevistes posteriors, cal explicar algunes coses que per nosaltres són tan habituals i evidents que no ens semblen necessàries aclarir: com el tractament de les llengües, el tracte amb els nens, la disciplina o la importància que es dona al joc com a eina d'aprenentatge. És fàcil que les

famílies que procedeixin de països amb un sistema educatiu molt diferent no ho entenguin i, si no s'explica, sorgeixen malentesos.

Sovint es fan les entrevistes amb intèrpret. Normalment el domini que tenen de la llengua encara no és suficient per comprendre prou bé els matisos i de vegades no acaben d'entendre el que li volem transmetre; de la mateixa manera, quan hi ha poc domini de la llengua, és més difícil que expliquin gaires coses al seu fill o filla. Tot i que, fer l'entrevista amb el traductor té inconvenients (s'allarguen les entrevistes, és difícil que el traductor sigui realment objectiu...) val la pena fer-les així.

A l'alumne

Des del primer moment, el mestre referent de l'alumne ha de ser el tutor, i el seu grup classe el grup de referència. Per tant, és aquí on el nen o nena que acaba d'arribar a l'escola s'ha de sentir acollit. L'aula d'acollida és un suport i un recurs bàsic, ja que l'alumne encara no coneix el català.

En aquest primer moment, l'aula d'acollida es podrà adaptar més fàcilment a les seves necessitats, es podrà dedicar més temps a escoltar i a treballar la llengua, perquè comenci a aprendre vocabulari i estructures bàsiques que li permetran comunicar-se en català i a relacionar-se amb altres companys que com ell, acaben d'arribar, i que per tant han viscut situacions molt semblants a la seva.

1.4 La Incorporació tardana

Quan l'alumne s'incorpora al centre fora de termini, la situació planteja problemàtiques afegides. Algunes d'elles tenen a veure amb la saturació de l'oferta de places (ràtios completes, absència de vacants a les aules específiques...),. Molt sovint, aquesta situació provoca que l'alumne s'acabi inscrivint en aquells centres menys sol·licitats pel conjunt de famílies d'un mateix municipi o zona escolar.

En aquesta possibilitat cal afegir els efectes de les dificultats de planificació que implica per al centre educatiu, el fet de no poder preveure amb exactitud el conjunt de necessitats educatives a que haurà de fer front. És cert que no tots els centres es preparen davant l'imprevist amb la mateixa solvència, tampoc és sempre possible aplicar solucions immediates; per exemple, l'arribada fora de termini impedeix a les famílies accedir a certs ajuts tramitats des del centre, com són les beques d'estudi o menjador.

Per acabar, convé comptar amb les repercussions en el terreny personal que suposa per a aquests nens/es el fet d'arribar un cop el curs ja està començat, ja que bona part dels companys de l'escola ja es coneixen i han format els seus grups d'amistat, fet que provoca un augment dels sentiments d'incertesa, confusió, desorientació, vergonyes, incomunicacions, etc. que acompanyen a alumne nouvingut en el començament de l'escola.

Aquí també s'afegeix la qüestió de l'idioma. És evident que les possibilitats de participació en les dinàmiques de comunicació i relació que tenen lloc en l'àmbit escolar depenen del nivell de coneixement de les llengües autòctones. Sobretot les primeres setmanes i els primers mesos, el domini de les llengües autòctones (almenys una d'elles) es converteix en un factor determinat. És clar, doncs, que els qui pitjor ho tenen són els nens procedents de països de parla no romànica.

L'arribada fora de termini d'alumnat nouvingut d'origen estranger s'ha anat incrementant durant els darrers anys; en ocasions provocada per les circumstàncies que motiven la decisió o possibilitat d'aquestes famílies d'emprendre el procés migratori, en ocasions, coincidint entre els moments d'inici i finalització dels cursos escolars propis d'alguns sistemes educatius d'origen i els propis del sistema català. Actualment la tendència és a la baixa, degut a la crisi no arriben tants alumnes nouvinguts. Ara bé, no es pot preveure quina serà la tendència d'aquestes famílies nouvingudes en un futur.

1.5 El coneixement de les situacions de partida (Avaluació Inicial)

Quan succeeixen aquests motius d'imprevisibilitat, augmenten les dificultats de donar resposta a una qüestió tan important com disposar d'informació sobre la situació i el context socioeducatiu de què parteixen els alumnes nouvinguts. Cal diagnosticar acuradament el nivell d'escolarització previ, així com la situació personal, familiar i social dels alumnes que s'incorporen tardanament al nostre sistema educatiu. Tant els EAP's (equips d'assessorament i orientació psicopedagògica), com els responsables d'atenció a la diversitat dels centres educatius (psicopedagogs, coordinadors d'aula d'acollida...) tenen una funció molt important a desenvolupar en aquest terreny.

A la pràctica però, realitzar aquest diagnòstic acuradament i en el termini marcat no és tan senzill; ni tan sols en el cas d'aquells alumnes que tramiten la inscripció en els terminis previstos. S'ha de partir de la base que els alumnes nouvinguts rarament disposen d'expedients acadèmics per poder saber la seva escolarització d'origen. Partint d'aquesta situació solen passar circumstàncies com les següents:

Alegre (2005):

1. Sobretot en aquells municipis amb percentatge elevat de població escolar nouvinguda, acostumada a passar que la detecció i anàlisi de situacions sociofamiliars i possibles necessitats educatives queden saturats. En conseqüència no és estrany que l'alumne arribi al centre sense que els responsables de la seva acollida estiguin al corrent i amb un marge de temps insuficient.
2. Els mateixos centres apliquen el seus sistemes per diagnosticar el nivell educatiu de l'alumne nouvingut, (entrevistes amb les famílies i amb alumne, proves de lectoescriptura, càlcul, comprensió de textos,...). Tot i que, el Departament d'ensenyament ha elaborat un material pel professorat de gran utilitat, uns paràgrafs més avall els explico.
3. És freqüent que es plantegin problemes de tipus organitzatiu derivades de la manca de coordinació entre els diferents agents implicats (interns i externs al centre), o de la definició poc clara de les àrees de responsabilitat atribuïdes a cadascun d'ells.
4. També s'ha d'afegir les dificultats que a vegades planteja la comunicació amb les famílies nouvingudes. Es troben amb molts pares i mares que inscriuen els seus fills - i els quals es pretén recollir dades- no parlen cap de les dues llengües oficials del país. Llavors s'ha de buscar el servei del traductor (mediadors municipals, traductors contractats pel Departament d'Ensenyament...) que no arriben a abastar la realitat de les necessitats plantejades: volum d'entrevistes, diversitat de llengües maternes,

immediatesa de les cites, canvis d'horari, etc. També cal tenir en compte un altre factor: la resistència de moltes famílies a facilitar determinades informacions relatives a la seva situació actual (residència, ocupació, ingressos, nivell d'estudis...), dades que entenen que poden comprometre la seguretat de la seva residència al país.

Ara explicaré de forma més detallada en què consisteix el servei de traducció i interpretació oral, Segons el que marca el Departament d'educació (2011):

1.5.1 Utilització del Servei de traducció i interpretació oral

Objectius

És un servei adreçat a les escoles que escolaritzen alumnat de famílies nouvingudes que no dominen les llengües oficials a Catalunya. El servei té l'objectiu de facilitar a l'alumnat l'acollida, assegurar-ne la comunicació i, per tant, facilitar-ne el procés d'incorporació al centre educatiu. Es tracta de garantir la comunicació, amb les famílies de l'escola perquè en coneguin el funcionament, i garantir també que l'escola pugui conèixer aspectes importants relacionats amb els seus fills i filles i la seva cultura, tot això amb la finalitat d'afavorir-ne l'èxit del procés d'escolarització.

Com es desenvolupa

El servei de traducció oral es presta per un acord amb entitats i associacions que volen col·laborar amb el Departament d'Educació. Es requereix una sessió de treball previ amb l'entitat, associació o consell comarcal sol·licitant per valorar la necessitat del servei i per acordar el procediment per a fer efectiva aquesta col·laboració.

Esporàdicament, poden formar part també del servei alguns traductors individuals. Els Consells Comarcals també hi col·laboren, ja que molts disposen de la figura de mediador, que fa traduccions/orientacions.

El Departament d'Educació ha contractat una empresa de traductors per fer el servei quan no en disposa per a una determinada llengua, i per facilitar la traducció de documents escrits per a la comunicació dels centres amb les famílies que són a la xarxa informàtica.

El sistema està obert a noves entitats que hi vulguin col·laborar. En aquest cas, l'entitat interessada només cal que es posi en contacte amb el Departament d'Educació,

Subdirecció general de Llengua i Cohesió Social, Servei d'Interculturalitat i Cohesió Social i, a partir d'aquí, estableixi un acord amb el Departament amb relació al servei que pot prestar.

Qui pot fer la demanda

La demanda del servei de traducció sempre l'ha de sol·licitar el director/a del centre educatiu i/o president d'escolarització de zona i/o tutor d'aula d'acollida i/o de l'EAP, que són els qui hauran de signar el full de servei per efectuar el pagament corresponent. Si se sol·licita una traducció a una entitat, associació, etc. que no hagi estat prèviament autoritzada pel Departament, aquest no podrà assumir el cost de la sessió.

Com són les sessions

A les sessions sempre ha d'estar present el tutor/a de l'alumne/a i/o algun professor de l'equip directiu del centre. Aquests professionals faciliten al traductor les qüestions sobre les quals cal informar, o bé les que se'ls vulgui plantejar a la família i a l'alumne/a. Les traduccions sempre són orals; el traductor/a fa una interpretació fidel del discurs de l'educador, però no una traducció literal, sinó entenedora i adequada al nivell cultural de les famílies.

Què ha de Garantir l'Entitat Col·laboradora i/o el Traductor/a

La Confidencialitat en les dades:

- Traducció només oral, però sempre fidedigna.
- Que el traductor faci arribar als professionals de l'educació, presents a la sessió de traducció qualsevol indicació o singularitat que cregui oportuna.
- El traductor ha de fer servir un llenguatge clar, senzill i entenedor.
- El traductor mai no pot fer de mediador.

Quan es pot fer servir

Cada centre educatiu pot demanar el servei sempre que s'hi hagin escolaritzat alumnes de famílies nouvingudes que no dominen les llengües oficials (català i castellà)

i resideixen al país des de fa menys de dos anys. Es pot fer servir un màxim de tres vegades per alumne/a i curs, encara que, si l'alumne presenta necessitats educatives especials, amb un informe de la inspecció educativa es pot ampliar aquest servei.

Llengües que contempla el sistema

Anglès, àrab, albanès, alemany, amazic, anglès, bambara, baulè, bengalí, búlgar, coreà, croat, eslovac, francès, fula/pulaar, georgià, ioruba, islandès, italià, letó, lituà, manding, marathi, neerlandès, panjabi, polonès, portuguès, romanès/moldau, rus, serbocroat, soninké, tagal, tàmil, txec, ucraïnès, urdú/hindi, wòlof, xinès.

1.6 L'aula d'acollida

Segons el Departament d'Educació (2007) l'aula d'acollida és:

“Un marc de referència i un entorn de treball obert dins del centre que facilita l'atenció immediata i més adequada a l'alumnat nouvingut i que ajuda el professorat en un dels reptes educatius més importants de l'escola catalana el segle XXI. Aquesta estructura organitzativa permet tenir previstes una sèrie de mesures curriculars i metodològiques, materials curriculars, etc., que garanteixen l'aprenentatge intensiu de la llengua, l'aprenentatge d'uns coneixements bàsics i la progressiva incorporació de l'alumnat a l'aula ordinària tenint en compte els aspectes emocionals de l'acollida”.

Per tant, l'aula d'acollida és un recurs, una estratègia organitzativa i metodològica per atendre l'alumnat nouvingut quan arriba al sistema educatiu a Catalunya. Té una doble finalitat: en primer lloc que l'alumne/a se senti ben atès i valorat en els aspectes emocionals i, en segon lloc, que disposi de les eines bàsiques per iniciar, al més aviat possible i en les millors condicions, el seu procés d'ensenyament-aprenentatge en el sistema educatiu a Catalunya.

L'existència d'una aula d'acollida no ha d'anar en contra del principi que el centre educatiu és el responsable de l'acolliment, de la planificació de l'itinerari educatiu i del seguiment del procés d'aprenentatge de l'alumnat nouvingut. Per tant, s'han d'activar tots els recursos personals, didàctics, metodològics i organitzatius del centre per tal de garantir l'èxit escolar i la igualtat d'oportunitats. L'aula ordinària és l'espai de referència d'aquest alumnat, mentre que l'aula d'acollida vol garantir l'acollida emocional i accelerar l'aprenentatge de la llengua vehicular de l'ensenyament.

Seguint els currículums escolars de Catalunya, cal tenir present que l'objectiu central de l'educació és preparar tot l'alumnat per afrontar els reptes de la societat plural, multilingüe i multicultural del segle XXI, la qual cosa significa facilitar que els nens i les nenes desenvolupin aquelles competències lingüístiques que mobilitzen coneixements, aptituds, actituds i representacions relacionades amb les llengües i les cultures; actuar i reeixir en el seu entorn; comunicar-se amb les altres persones i compartir els sabers i les referències culturals; és a dir, que puguin construir els fonaments de la ciutadania, del coneixement del que és la condició humana i de la comprensió de l'altre. De fet, la presència d'alumnat de tantes procedències a les nostres

aules hauria de ser una de les eines que hauria d'aprofitar el professorat per treballar els valors i els continguts que emanen del plurilingüisme i de la interculturalitat.

En definitiva, el procés d'integració de l'alumnat nouvingut al centre recau tant en el grup classe de referència com en l'aula d'acollida. L'alumne/a ha d'assistir amb el seu grup classe a les àrees que requereixen menys competència lingüística, com ara educació física, visual i plàstica o aquelles àrees on s'utilitzin de manera sistemàtica les TIC.

D'aquesta manera es garanteixen espais comuns de socialització des del primer moment d'incorporació de l'alumnat nouvingut als centres.

L'aula d'acollida té per definició, les característiques bàsiques següents:

- És un recurs obert perquè facilita l'acollida de l'alumnat nouvingut amb la resta de companys i companyes en un context d'educació inclusiva i potencia l'aprenentatge de la llengua. L'alumnat ha de poder incorporar-s'hi en qualsevol moment del curs, i també s'ha de poder decidir la incorporació total d'un alumne o una alumna a l'aula ordinària en el moment que es consideri més adient.
- És un recurs flexible perquè respon a les necessitats d'aprenentatge i d'acollida de l'alumnat. En funció d'aquestes necessitats educatives específiques diferenciades, cada centre ha de donar resposta mitjançant models organitzatius diferents.
- És dinàmica perquè és una part més de l'acció educativa del centre i, per tant ha de formar part dels processos de reflexió pedagògica.

Quins centres poden tenir aula d'acollida?

Aquells centres educatius en els quals hi ha un compromís explícit d'acollida a l'alumnat nouvingut i que n'escolaritzen un nombre elevat.

Destinatari de l'aula d'acollida

L'aula d'acollida va destinada a l'alumnat arribat a Catalunya en els dos anys darrers (24 mesos) procedent d'un procés migratori i que necessiti una adaptació curricular específica i no tingui coneixement de la llengua de l'escola. Convé no confondre aquest alumnat amb alumnat procedent d'altres indrets de l'estat que segueix un currículum similar i només té el desconeixement de la llengua catalana. En aquest cas, cal seguir les orientacions pròpies de l'atenció individualitzada.

Tampoc no és adequat fer servir aquest recurs per a l'alumnat d'educació infantil ni de primer cicle d'educació primària.

Nombre d'alumnes per grup i horari

El nombre d'alumnat que s'ha d'atendre en una aula d'acollida simultàniament ha de ser reduït. Aquest nombre pot variar en funció de les característiques de l'alumnat: el nivell d'escolarització previ, de la proximitat o no de la seva llengua d'origen amb el català, del grau de maduresa i del seu progrés en el procés d'aprenentatge. Ara bé, orientativament no és aconsellable que el nombre sobrepassi el de 12 alumnes alhora.

Cap alumne/a no ha de romandre totes les hores lectives a l'aula d'acollida. Una opció recomanable és que hi faci, com a màxim, la meitat del seu horari lectiu setmanal i que la durada de l'assistència vagi disminuint a mesura que avanci en els aprenentatges. L'atenció dins de l'aula d'acollida, per tant, es fa de la manera més intensiva possible per tal de facilitar la incorporació d'aquest alumnat al grup classe en totes les àrees.

Temps de permanència a l'aula d'acollida

El temps d'estada d'un/a alumne/a a l'aula d'acollida és limitat (es recomana que no superi els 2 anys) ja que és un recurs transitori i sempre dependrà de les seves característiques personals. Per això, cada centre ha de planificar les estratègies organitzatives i metodològiques que millor s'adaptin a la seva realitat.

Qui s'encarrega del funcionament de l'aula?

El tutor/a de l'aula d'acollida és la figura essencial per al funcionament de l'aula. És important que el professional que es faci càrrec de l'aula formi part, preferentment del professorat amb destinació definitiva al centre.

Cal vetllar especialment que aquest professional tingui una bona competència lingüística en català i sensibilitat pels processos d'acollida i integració de l'alumnat nouvingut.

L'aula d'acollida és un espai de referència per a l'alumne/a. Cal tenir present, que aquest alumne/a forma part d'un grup-classe, on està adscrit i on realitza una part important dels seus aprenentatges.

La resposta educativa que s'ofereix a l'alumnat i la seva incorporació al centre no és únicament una "responsabilitat" del tutor o tutora de l'aula d'acollida, sinó de tota la comunitat educativa.

Funcions del tutor/a de l'aula d'acollida:

- Realitzar l'avaluació inicial de forma compartida amb el tutor de l'aula ordinària.
- Gestionar l'aula d'acollida: planificar recursos i actuacions, programar les seqüències d'aprenentatge, aplicar metodologies més adequades i avaluar processos i resultats.
- Creació d'un fons documental que reculli materials didàctics.
- Seguiment dels alumnes, avaluació i incorporació progressiva d'aquests a l'aula ordinària.
- La coordinació amb els serveis externs del centre: LIC i EAP si és necessari.
- La coordinació amb el tutor de l'aula ordinària i altres docents i especialistes del centre.

Quins continguts es treballen a l'aula d'acollida?

Es treballen l'aprenentatge de la llengua catalana (nivell A segons el *Marc europeu comú de referència per a les llengües: aprendre, ensenyar, avaluar*), així com el treball preparatori dels continguts necessaris per al seguiment de les diverses àrees curriculars. També es treballen els hàbits escolars i el treball autònom.

Com es pot organitzar el funcionament de l'aula?

Sigui quina sigui l'estratègia o forma d'organització que s'utilitzi, l'aula d'acollida ha de facilitar l'adaptació i la integració de l'alumnat a la dinàmica del centre i de la classe ordinària.

A l'aula d'acollida és bàsic garantir les tasques específiques per a l'ensenyament de la llengua catalana, tenint en compte que l'ensenyament-aprenentatge de la llengua ha de realitzar-se en primer lloc de forma intensiva, però també des del principi en el grup-classe de referència.

Per aconseguir aquest objectiu podem emprar algunes pautes, com ara:

- Afavorir la cooperació entre tots els alumnes. Els alumnes s'ajuden i aprenen els uns dels altres d'una forma més significativa sempre que treballen en equip. En aquests casos, en els quals l'ajuda i la sensibilització dels companys és tan important, el grup de treball pot constituir una bona estratègia per realitzar una

tasca, projecte o activitat, no tan sols per aprendre la llengua, sinó també per relacionar-se i adquirir continguts de caràcter actitudinal”.

Criteris per a la programació d'activitats

Per afavorir la comunicació en la nova llengua cal tenir en compte tot un seguit de criteris:

- Organització en petit grup per poder dur a terme una bona interacció nen/a-adult i dels nens entre ells.
- Partir de les necessitats de comunicació reals de cada alumne segons l'edat, llengua d'origen, escolarització, nivell i situació personal perquè se sentin realment acompanyats en el camí del seu aprenentatge.
- Tenir en compte els seus coneixements previs: sovint són molts i fins i tot diferents dels nostres, però el que els falta són les eines lingüístiques per poder-los compartir.
- Dissenyar activitats que dinamitzin una bona interacció adult-nen i nens entre nens, perquè es tracta que entre ells comparteixin el màxim de coses per agafar-se confiança i no depenguin només de l'adult. D'aquesta manera s'aconsegueix la comunicació entre ells dins i fora de l'aula d'acollida.
- Potenciar les activitats de llengua oral. Si se'n fan de llengua escrita, han de derivar-se de les anteriors activitats i han de ser molt contextualitzades i amb un objectiu clar i compartit.
- Oferir sempre un suport visual i experimental a allò del que es parla i potenciar al màxim l'ús de referents.
- Crear i aprofitar situacions comunicatives on l'intercanvi lingüístic estigui contextualitzat: rutines, dramatitzacions, lectures guiades, jocs, contes, poemes, endevinalles, joc simbòlic, experimentació, ...
- Oferir afectivitat i clima de respecte i acolliment perquè tothom es pugui sentir còmode i amb ganes d'aportar i participar. També per aconseguir una bona entrada a la llengua d'aprenentatge i provocar la necessitat i ganes d'aprendre.
- Organitzar l'aula amb espais molt clars: un per fer rotllana i veure'ns bé per parlar i escoltar; un altre per explicar contes i llegir tot tipus de material imprès, un tercer on es fan activitats amb suport escrit com ara escriure notícies, construcció de frases, exercicis de vocabulari, etc. I finalment, el racó multimèdia amb ordinadors, gravadores, Cd, vídeos, DVD,...

- Proposar activitats tenint en compte les tres fases pel desenvolupament de la llengua oral:
 - De presentació: introducció de lèxic i estructures noves; com les parts del cos, els colors, la numeració, la família, dies de la setmana,..
 - Possibilitadores: ús i memorització de noves formes i continguts lingüístics; com per exemple: presentació i informació personal (em dic, tinc... anys,...), jocs de llengua oral (el telèfon, les cadires,...), jocs de descripcions (Qui és qui), explicació de contes, joc simbòlic,...
 - Comunicatives: ús creatiu de recursos lingüístics que els permeten comunicar-se. Com per exemple teatre, titelles, conferències, entrevistes, fer encàrrecs, explicar el cap de setmana,...
- Organitzar i programar els continguts partint del Nivell Inicial i Bàsic (basats en el Marc Europeu Comú de referència).

Quins materials es poden d'utilitzar?

És important que s'utilitzi el ventall més extens possible de material en tot tipus de suport (paper, informàtic, audiovisual...)

S'ha de vetllar perquè sigui un material interactiu que provoqui la participació de l'alumne en el procés d'aprenentatge.

- Jocs de taula: cartes de famílies, cartes de parelles, dòminos, quintos, jocs descriure, jocs de memòria, recorreguts, trencaclosques,...
- Joc simbòlic: cotxes, nines, cuineta, botiga, legos,...
- Biblioteca: llibres, revistes, catàlegs, diccionaris, vocabularis i reculls de produccions fetes pels alumnes mateixos.
- Làmines d'escenes: el camp el carrer, un pati d'escola, l'aula,...
- Material de manipulació: cartronets amb paraules i fotos o dibuixos, frases per confegir, lletres,...
- Material d'experimentació i observació: sorra, petxines, lupa, plastilina, rellotge,...
- Material de suport audiovisual: fotos, il·lustracions, objectes reals, CD,DVD, vídeos, recursos a la xarxa (xtec/ espai lic/alumnat nouvingut/recursos per a

l'alumnat/materials per a la llengua), alguns dels més utilitzats són: vincles, edu365, zona clic, galí, ...

- Contenedors de llenguatge: caps de les cançons, cistella dels poemes, caps dels sentits,..
- Mapes: mapamundi, bola del món, mapa de la ciutat, del transport públic,...

Avaluació

L'avaluació és continua, amb observació sistemàtica i visió global del seu progrés d'aprenentatge, integrant les aportacions i les observacions efectuades en cada una de les àrees pels diferents docents que les imparteixen.

Mitjançant una avaluació trimestral es recull:

- El procés d'adquisició de la llengua.
- La integració de l'alumne/a.
- El progrés en les diferents àrees cursades.

El tutor o la tutora del grup-classe ordinari, com a responsable del seguiment de l'alumnat, vetlla especialment per l'assoliment progressiu de les competències bàsiques de l'alumnat nouvingut. Si es creu necessari, tal i com marca el departament es pot realitzar un PI (pla individualitzat).

2. L'APRENTATGE DE LA LLENGUA

2.1 Pla per la Llengua i la Cohesió Social

Per fer un bon diagnòstic el Departament d'Educació (2005) ha elaborat un Pla per la llengua i la Cohesió social:

Aquest Pla conté uns material pel professor i pels alumnes perquè l'avaluació inicial de les competències de L1 i dels coneixements del principi alfabètic de l'alumnat de nova incorporació al sistema educatiu català siguin el més efectius possibles. A continuació ho exposo:

Ubicació de l'instrument d'avaluació

Aquest instrument d'avaluació forma part de les proves inicials per l'alumnat nouvingut procedent d'altres sistemes educatius. Té com a destinataris tots els nens i nenes acabats d'arribar al sistema educatiu català.

Aquest model de prova va destinat a alumnat d'origen múltiple. Com que el mestre que l'ha d'aplicar no coneix les llengües diverses, el model ha de ser forçosament simple (amb pocs elements i de fàcil aplicació), pragmàtic (orientat a la valoració de resultats sense cap gran aparat teòric) i d'avaluació més apreciativa que no pas quantitativa.

Les proves estan pensades per a l'alumnat de 8 a 16 anys amb el que no és possible la comunicació. Tanmateix, i a criteri del mestre, poden ser útils per a la resta de l'alumnat de nova incorporació, si creu que és un material que li pot aportar més informació o vol disposar d'un mateix model per a tots els alumnes.

En principi aquest instrument d'avaluació està destinat a l'alumnat que té com a pròpia una llengua que no utilitza l'alfabet llatí, però també s'ha elaborat en llengües que utilitzen aquest principi alfabètic. Es deixa a criteri del professorat la seva utilització o no.

Tant en un cas com en l'altre, les proves s'han de passar els primers dies de la incorporació de l'alumnat al sistema educatiu, si pot ser el primer dia millor.

L'aplicació d'aquesta prova ha de ser individual i no ha de sobrepassar els 20 minuts, ja que si es permet a l'alumne de realitzar-ne la segona part durant el temps que vulgui acabarà fent-la per deducció lògica i no pels seus coneixements.

Pensant en que les proves havien de ser significatives per a l'alumnat, no s'ha

partit d'una prova en llengua catalana traduïda literalment a les diverses llengües, sinó que, a partir dels criteris establerts pels ítems que es volien avaluar, s'ha demanat a experts de les diverses llengües que fessin una reelaboració.

Criteris que s'han seguit per a la reelaboració de les proves:

- Que hi sortissin la majoria de sons propis de la llengua.
- Que els fragments reproduïssin contes relacionats amb el país.
- Que els continguts fossin neutres, sense connotacions religioses.

En una primera fase, aquest conjunt de proves estarà disponible en les següents llengües que no utilitzen el sistema alfabètic llatí: àrab (àrab), búlgar, rus, ucraïnès (ciríl·lic), urdú (àrab), i xinès (pictogràfic), i les següents que l'utilitzen: polonès, portuguès (en les varietats estàndards de Portugal i del Brasil); romanès, tagàlog, wòlof, anglès i francès.

Cal remarcar doncs, que les proves s'han confegit en llengua anglesa i francesa per aquells països en què aquestes coexisteixen (són cooficials) amb d'altres llengües en el sistema educatiu i, per tant són també llengua d'escolarització.

Per decidir en quines llengües es desplegaven els models de la prova, s'ha recorregut a les dades estadístiques sobre la nacionalitat dels alumnes estrangers (no hispanoamericans) escolaritzats en centres docents de Catalunya durant el curs 2003-2004, de les quals es poden inferir amb certa facilitat les llengües necessàries.

Ara com ara, s'ha efectuat el tall en la llengua polonesa encara en un nombre d'alumnes relativament baix. Tanmateix el procés resta obert a afegir-hi altres llengües en un futur.

Objectius de l'instrument d'avaluació

Aquest instrument d'avaluació compost de dues parts (A i B) té tres objectius bàsics:

- Conèixer de manera elemental el grau d'escolarització de l'alumnat arribat recentment al sistema educatiu català.
- Observar el grau de coneixement del principi alfabètic llatí per part d'alumnat escolaritzat amb altres sistemes gràfics.
- Observar en els alumnes que no resolen la primera part (la qual cosa significa que han estat molt poc o gens escolaritzats) i que tenen com a propi l'alfabet llatí, sigui quin sigui el grau de coneixements elementals que hagin assolit.

Contingut de l'instrument d'avaluació

Aquest instrument d'avaluació consta de dues parts (A i B):

Part A) Avaluació inicial de les competències en L1

Està pensada per satisfer el primer objectiu de la prova i consta dels exercicis següents:

A1: Coneixement del codi gràfic de la llengua pròpia de l'alumnat. L'alumnat ha de dir el nom dels elements de l'alfabet o alifat, desordenat, que hi ha en el model de prova.

A2: Capacitat lectora en la llengua pròpia de l'alumnat. L'alumnat disposa en el model de prova d'un text breu i senzill en la seva llengua. El professor disposa de la pronunciació figurada (des d'una òptica catalana) del fragment i de la seva traducció al català. L'alumnat ha de llegir en veu alta aquest text.

En el cas del xinès, llengua no alfabètica, els exercicis A1 i A2 s'han transformat en l'associació d'imatges amb sons, la lectura de signes simples, la lectura de frases i en el reconeixement dels signes dels deu primers números naturals. El professor disposa també de la pronunciació figurada (des d'una òptica catalana) dels signes i de la seva traducció al català.

A3: Capacitat bàsica d'escriptura. Es demana a l'alumne que copiï les primeres ratlles de la lectura que acaba de fer. Aquest exercici pretén que el professor analitzi la seguretat i la velocitat del traç de l'alumne.

En el cas del xinès, llengua no alfabètica, l'exercici A3 s'ha transformat en la còpia d'uns quants signes individuals.

Part B) Avaluació inicial del coneixement del principi alfabètic llatí

Bàsicament destinada a l'alumnat que té com a pròpia una llengua que no utilitza l'alfabet llatí .

Està pensada per satisfer el segon objectiu de la prova i consta de 8 exercicis, graduats des del més simple al més complex, de tal manera que pot mostrar sense gaire esforç el grau de domini del sistema alfabètic llatí. Pel seu caràcter graduat, el mestre podrà interrompre la prova si detecta que l'alumne no aconsegueix resoldre-la.

B1: Distinció d'aspectes diversos de les grafies de l'alfabet llatí. L'alumnat ha d'associar lletres majúscules i minúscules de l'alfabet català.

B2: Discriminació oberta de grafies de l'alfabet llatí. L'alumnat ha de localitzar una determinada grafia (presentada en diverses tipografies) en un conjunt informe de grafies catalanes o dins de paraules catalanes.

B3: Capacitat de reproducció escrita de grafies de l'alfabet llatí. L'alumnat ha de copiar diverses expressions en llengua catalana que contenen elements variats del seu principi alfabètic.

B4: Pronunciació del nom o del so de les consonants (en forma majúscula i minúscula) de l'alfabet llatí de valor més estable.

B5: Lectura en veu alta de 20 síl·labes pròximes a paraules catalanes reals (en forma majúscula i minúscula) construïdes amb un repertori més ampli de consonants i amb totes les vocals, incloent-hi algun diftong.

B6: Lectura de 8 paraules completes catalanes (amb lletra manuscrita i lletra majúscula), construïdes amb la majoria dels signes gràfics de l'alfabet llatí i que inclouen alguna síl·laba complexa.

B7: Lectura de 4 frases completes catalanes (amb diversos tipus de lletra) construïdes amb tots els signes gràfics de l'alfabet llatí del català, incloent-hi alguns dígrafs.

B8: Dictat de 8 paraules catalanes (d'entre les llegides en els ítems B5, B6 i B7, que inclouen la majoria de signes gràfics de l'alfabet llatí català).

Aplicació i criteris d'avaluació

Aquest instrument d'avaluació pretén aportar informació sobre l'escolarització prèvia de l'alumnat abans d'arribar al sistema educatiu català. Per aquest motiu, tant o més important que la correcció estricta dels diversos ítems és l'observació en directe de les habilitats escolars de l'alumnat lligades a la lectoescriptura. La gestió d'aquesta informació permetrà dissenyar el tipus de suport que necessita l'alumnat i quines adaptacions curriculars caldran.

Part A

Exercici A1: Coneixement de l'alfabet

El professorat disposa de la pronunciació figurada i del so real de les grafies de cada llengua, siguin en alfabet llatí o no (àrab, rus, urdú, etc.). L'alumnat ha de dir el nom dels elements del seu (o alifat), que trobarà desordenat, en el model de prova. S'admet que per l'alumnat més petit (per sota de 10 anys), la pronunciació del so real de la grafia en lloc del nom de la lletra és una opció vàlida.

Exercici A2: Lectura en veu alta

El professorat disposa d'un text per a cada L1, de la traducció al català de cada un d'ells i de la pronunciació figurada de cada text. L'alumnat llegeix en veu alta i el professorat en fa un seguiment atent.

Model xinès

L'alumnat ha d'associar amb el dit imatges amb signes (i si vol, pronunciar-los), fer la lectura en veu alta de signes simples i de frases, i pronunciar el nom dels signes dels deu primers números naturals. En tots els casos, el professor disposa també de la pronunciació figurada dels signes i de la seva traducció al català.

Exercici A3: Còpia del text llegit

L'alumnat ha de copiar el text de la lectura que acaba de fer en un full en blanc o els signes que se li indiquin en el cas del xinès), però no cal que completi la feina, sobretot si la realitza fàcilment. El professorat observa atentament i en directe el procediment, i decideix la finalització de l'exercici.

Part B

Exercici B1: Associació de grafies majúscules i minúscules

L'alumnat ha d'associar lletres majúscules i minúscules de l'alfabet català disposades en columnes. El professorat ha d'acotar el temps d'exercici. Per l'alumnat més petit, el professorat pot pronunciar esporàdicament el so d'alguna grafia.

Exercici B2: Localització de grafies

L'alumnat ha de localitzar una grafia donada en un conjunt de grafies catalanes o dins de paraules catalanes, expressades en tipografies una mica variades.

Exercici B3: domini del traç alfabètic català

L'alumnat ha de copiar diverses expressions variades en llengua catalana: primer unes paraules en majúscula i després algunes frases breus en lletra d'impremta.

Exercici B4: Coneixement del valor fonètic de les consonants de l'alfabet

llatí

L'alumnat pot pronunciar indistintament el nom o el so de les grafies. El professorat pot obrir l'activitat (nom o so) amb les dues primeres per tal d'assegurar que l'alumnat ha comprès la finalitat de l'exercici. Cal observar que no hi ha vocals (que poden tenir una pronunciació molt diversa en funció del possible contacte previ amb l'alfabet llatí) i que les consonants presents són molt estables pel que fa al so.

Exercici B5: Lectura de síl·labes simples

Les 20 síl·labes contenen els cinc signes vocàlics i un repertori més ampli de consonants, incloses les de doble valor fonètic. Per aquest motiu, el mestre ha de ponderar molt obertament les vacil·lacions de valor que observi, causades pels diferents contactes previs amb l'alfabet llatí.

Exercici B6: Lectura de paraules simples

Les 8 paraules contenen els cinc signes vocàlics i un repertori més ampli de consonants. Per aquest motiu, el professorat ha de ponderar molt obertament les vacil·lacions de valor que observi, causades pels diferents contactes previs amb l'alfabet llatí. En general, validarà la paraula ajustada en les consonants i almenys parcialment ajustada en les vocals.

Exercici B7: Lectura de frases

L'exercici pressuposa un coneixement ja notable de l'alfabet llatí, i fins i tot del sistema gràfic català en concret. Per aquest motiu, el professorat ha de ponderar molt obertament les vacil·lacions de valor que observi, causades pels diferents contactes previs amb l'alfabet llatí. En general, donarà per vàlida la frase comprensible i amb determinat ajustament fonètic.

En cas de lectura molt difícil, el professorat decidirà no aplicar l'exercici B8.

Exercici B8: Escripció de paraules dictades

El professorat dicta pausadament les 8 paraules següents:

El professorat valorarà de manera flexible l'ajustament gràfic. Qualsevol sistema gràfic que emprí l'alumnat (majúscula, impremta, manuscrita) és vàlid.

Comentari

El Departament d'Ensenyament també ha elaborat una prova de coneixements curriculars de matemàtiques per conèixer les habilitats bàsiques des dels 6 anys als 14.

Com ja he posat a tall d'exemple la prova de coneixements de llengua, no crec oportú comentar la de matemàtiques, ja que el sistema és el mateix i es faria massa repetitiu.

2.2 La llengua Vehicular

El Departament d'Ensenyament prioritza l'aprenentatge intensiu de la llengua catalana com a mecanisme bàsic de l'inici del procés d'escolarització de l'alumnat nouvingut.

Estem parlant d'un alumnat que necessita una intervenció ràpida i de qualitat, a fi d'evitar el fracàs escolar que el pot portar a l'exclusió social i a la marginació. El primer objectiu ha de ser l'aprenentatge de les llengües catalana i castellana, aquest aprenentatge ha de fer-se mitjançant continguts interdisciplinaris que permetin a l'alumnat immigrant assolir un nivell suficient de competència comunicativa només es produeix quan es dona la possibilitat d'interactuar tant a nivell de l'aprenentatge formal de la llengua com a nivell lúdic i social.

S'entén com a competència comunicativa el desenvolupament de les destreses bàsiques de parlar, llegir, escriure i escoltar, però també la capacitat de resoldre problemes de la vida quotidiana i de conèixer els trets bàsics culturals de la societat d'acollida. Dificilment un nen/a pot tenir ganes d'aprendre quan se sent poc valorat o quan percep que és rebutjat a causa de la seva cultura o la seva religió. La responsabilitat de l'èxit recau en el propi alumne, però també en la societat d'acollida, que té l'obligació de crear les condicions perquè els nens aconseguixin tenir una bona autoestima i se sentin tractats en igualtat de condicions que la resta dels seus companys. Com més ric sigui l'entorn d'ensenyament i aprenentatge de l'alumne, més garanties tindrem perquè això sigui possible. En tot aquest procés està implicada la comunitat educativa, i no únicament el mestre encarregat de l'aula d'acollida.

2.3 Nivells de llengua

Segons el Departament d'educació (2011):

Es fa necessari posar a l'abast del professorat que atén l'alumnat nouvingut que prové d'altres països i cultures amb desconeixement de la llengua catalana unes bases comunes en la descripció dels objectius, els continguts i l'avaluació dels nivells a assolir, seguint les directrius donades en el Marc europeu comú de referència que és una guia per a l'aprenentatge, l'ensenyament i l'avaluació de llengües a l'Unió Europea.

Per determinar els nivells s'ha partit del treball realitzat en el Consell d'Europa (2001).

Aquests 6 nivells comuns de referència proposats pel Consell d'Europa són:

A1: Inicial usuari bàsic:

Pot comunicar-se a nivell elemental per satisfer les seves necessitats amb fórmules fixes; pot mantenir una conversa senzilla sobre temes personals si l'interlocutor l'ajuda.

A2: Bàsic usuari bàsic:

Pot entendre i expressar idees sobre els temes més propers i comunicar-se per satisfer les seves necessitats.

B1: Llindar usuari independent:

Pot desenvolupar-se amb èxit en la majoria de situacions quotidianes i descriure experiències i desitjos, així com expressar la seva opinió sobre qüestions properes.

B2: Avançat usuari independent:

Pot entendre la majoria de textos i mantenir converses amb fluïdesa sense esforços per part de l'interlocutor.

C1: Domini funcional efectiu usuari experimentat:

Pot tenir èxit en gairebé tots els intercanvis comunicatius, entén el doble sentit i el rerefons cultural de l'idioma, pot treballar en la llengua estrangera.

C2: Domini usuari experimentat:

La seva correcció és semblant a la d'un nadiu mitjà.

Els marcs referencials han de permetre als docents trobar representats els aspectes importants de l'ús de la llengua i de la competència que s'han de tenir presents per als dos primers nivells.

3. RECURSOS

3.1 Recursos humans i material

Els centres fan el que poden, però els recursos humans i econòmics acostumen a ser insuficients i l'organització de les seves destinacions resulta difícil de planificar. Aules d'acollida pròpies del centre- o grups de reforç específic per a alumnes nouvinguts- de difícil estructuració (manca d'espai, de mestres amb hores disponibles, alumnat amb diferents edats i nivells d'aprenentatge, materials didàctics poc adequats i sistemàtics); dificultats de coordinació amb serveis de suport externs (EAP, CRP, Assessor LIC, ...), etc. Aquest és el panorama freqüent que descriu les condicions efectives d'aquells centres educatius situats en zones amb percentatges elevats de població escolar d'origen immigrant, sobretot quan aquests percentatges han augmentat de forma ràpida.

Són molts factors que expliquen aquesta diversitat d'apostes i intencions. Influeixen factors de context: ubicació del centre (municipis grans, petits; nuclis amb més o menys immigració) o perfil de l'alumnat (autòcton i immigrant). Però també hi ha raons de tipus organitzatiu: la trajectòria i el perfil del centre (públic- concertat); les actituds i disposicions del seu cos docent, del seu equip directiu; les experiències de relació amb determinats serveis i recursos externs (EAP, Regidoria d'Ensenyament o Serveis Socials), amb agents socials al territori (casals, entitats, associacions...), etc.

Més endavant explicaré d'una forma més detallada alguns d'aquests recursos externs de què disposen els centres educatius.

4. PROCESSOS RELACIONALS

4.1 Relacions entre alumnes, alumnes nouvinguts i professorat i famílies nouvingudes i el centre educatiu.

Segons defensa Alegre (2003) “la institució escolar no és tan sols un espai d’intercanvi pedagògic és també un nucli articulador de relacions humanes. A través d’ella, interaccionen alumnes amb alumnes, alumnes amb professors i tutors, famílies amb famílies, famílies amb professorat i equip directiu, alumnes i famílies amb serveis externes, etc. És per això que s’hauria d’incloure dins l’ampli recorregut que representa l’acollida de l’alumnat nouvingut l’atenció a tots aquells processos que possibiliten la seva integració relacional”.

4.1.1 Entre alumnes

Segons Alegre (2005) l’escola és segurament l’espai on els nens i nenes passen més temps, i el fet de sentir-se bé o malament a l’escola sovint té més a veure amb els amics que no pas amb altres variables.

El problema es detecta quan determinats col·lectius de procedència estrangera no s’impliquen en xarxes d’amistat d’altres col·lectius. S’ajunten amb el seu col·lectiu a les classes ordinàries, als passadissos i, sobretot en l’esbarjo. Això és percebut com un problema per diverses raons: es perd l’intercanvi i l’enriquiment cultural mutu, no obren noves xarxes, no practiquen les llengües autòctones... la solució hauria de passar per l’acostament i el contacte entre uns i altres.

Partint d’aquesta base, molts centres plantegen experiències d’acollida protagonitzades per alumnes autòctons: són els anomenats alumnes guia, alumnes-tutors o alumnes-referents. La funció bàsica d’aquest alumne rau en l’acompanyament de l’acollida inicial de l’alumnat nouvingut que li és assignat. Durant les primeres setmanes s’encarrega d’establir contacte i informar-lo de certs aspectes rellevants pròpies del centre.

Abans de fer referència a la relació entre alumnes nous i el professorat dels centres educatius, crec que és important destacar la figura del tutor.

4.1.2. El paper del tutor

Segons Escobar (2000) el paper del professorat és clau en el tractament de la diversitat en la vida quotidiana de les aules.

És important que l'alumne sàpiga que pertany durant tot el curs a un grup classe, que li ha estat assignat. També ha de conèixer el seu tutor de grup.

La informació que té aquest tutor de l'alumne nou, depèn molt de les circumstàncies en què hagi arribat aquest alumne. Si ja havia estat escolaritzat el curs anterior en el nostre centre, disposarà a la carpeta de tutoria de tot un seguit d'informació que li permetrà saber en quines condicions es troba l'alumne (informes i valoracions inicials, data d'arribada al nostre país, informes trimestrals, butlletins de notes, anotacions del tutor anterior...).

Si l'alumne és de nova incorporació, la informació de la qual disposarà serà mínima. És possible que la informació que disposarà el tutor serà únicament la que figura a l'imprès de matriculació.

Cal destacar que la tasca de tutorització s'hauria de realitzar d'una forma conjunta entre el tutor/a del grup classe i el tutor/a de l'aula d'acollida. Això és molt important i permet portar un seguiment molt més exhaustiu de l'alumne, ja que ajuda que el tutor/a no es vegi sol davant dels alumnes amb els quals té bastant complicada la comunicació; fa que l'alumne es trobi més emparat i pugui acudir en tot moment a qui li sigui de més fàcil accés segons la situació; el tutor/a de l'aula d'acollida participa en les reunions d'equip docent i dona informació més exhaustiva de l'evolució d'aquests alumnes.

4.1.3 Alumnes nouvinguts i professorat

Abans ja s'ha fet referència al paper del professorat com agent clau en el tractament de la diversitat en la vida quotidiana de les aules. Són moltes les funcions socialitzadores que recauen a les seves mans. Pels alumnes són molts rols els que pot complir: interlocutor, dinamitzador, de suport, d'autoritat, ... Sobretot en el cas de l'alumnat nouvingut, la figura del professor pot representar un punt de recolzament i referència. Aquesta és la funció assignada al professor-tutor.

S'ha de destacar que moltes vegades, fruit del mateix procés d'acollida i escolarització, l'alumnat nouvingut acaba perdent la seva noció de referència respecte al tutor responsable. Les seves anades i vingudes de la classe ordinària fan que no acabi de veure clara la figura del tutor. Gairebé qui acaba sent percebut com a docent de referència és el professor de l'aula d'acollida, bé perquè passa més temps amb l'alumne, perquè és on les seves relacions amb el professor s'estableixen més properes, o perquè es tracta de la mateixa persona amb qui van mantenint els primers contactes durant l'acollida inicial.

4.1.4 Famílies Nouvingudes i el centre educatiu

Segons Camps (2002) els centres educatius representen una oportunitat d'integració a les famílies nouvingudes. D'una manera o altre els centres posen en contacte famílies immigrades amb l'administració del centre (en el moment de fer la matrícula, però també quan es demana la participació de la família en qualsevol afer del centre); famílies immigrades amb tutors i coordinadors LIC (recepció al centre, seguiment del procés acadèmic); famílies immigrades amb famílies autòctones (organismes de representació escolar, organització d'activitats conjuntes,..); famílies immigrades amb serveis i recursos externs (serveis socials, escoles d'adult,...) etc.

Per tant, cal remarcar la importància que té la manera com es porti a terme el procés d'acollida de l'alumnat nouvingut al centre. D'ell dependrà establir uns bons canals de comunicació entre la família i el centre. La bona comunicació amb els centres educatius pot facilitar l'extensió de relacions de les famílies amb altres serveis o recursos externs.

5. SERVEIS EXTERNS

Segons el Departament d'educació (2011) Els serveis externs o serveis educatius són equips multiprofessionals que donen suport i assessorament als centres educatius públics i privats concertats de nivells educatius no universitaris (professorat, alumnat i famílies). Hi han de dos tipus:

- Els CRP (centres de recursos pedagògics), els EAP's i els ELIC (equips d'assessorament en llengua i cohesió social són els serveis educatius que actuen en els centres d'una zona educativa específica. Formen el SEZ (servei educatiu de zona). (A tall d'exemple els amplio).
- **Els serveis educatius específics** donen suport a l'activitat pedagògica dels centres en la seva actuació amb l'alumnat amb discapacitats específiques que interfereixen en el seu desenvolupament personal, social i curricular. A més a més, donen atenció directa i orientació a aquest alumnat i a les seves famílies. Són: el CREDA per a l'alumnat amb greus trastorns d'audició, llenguatge i/o comunicació i el CREDV, en col·laboració amb l'ONCE, per a l'alumnat amb ceguesa o greus trastorns de la visió. Experimentalment, alguns serveis territorials disposen de serveis educatius específics per a l'alumnat amb greus trastorns motrius i d'accessibilitat (SEEM) i per a l'alumnat amb trastorns generalitzats del desenvolupament i la conducta (SEETDiC). Aquests serveis dirigeixen la seva activitat a un entorn educatiu ampli, un servei o àrea territorial.

5.1 Equips d'Assessorament i orientació en llengua, interculturalitat i cohesió social

Els ELIC són equips d'assessorament i orientació en llengua, interculturalitat i cohesió social que donen suport al professorat en l'atenció a la diversitat relacionada amb l'alumnat, especialment procedent de la immigració i/o amb l'alumnat amb risc d'exclusió social, en l'àmbit dels centres educatius i els plans educatius d'entorn.

Els ELIC formen part dels serveis educatius de zona (SEZ) conjuntament amb els CRP i els EAP's.

Destinatariis

Els destinatariis són els centres educatius, els equips directius, el professorat, l'alumnat i les seves famílies i altres agents de la comunitat educativa.

Finalitat

Promoure la cohesió social mitjançant l'ús de la llengua catalana com a eix vertebrador i l'educació intercultural basada en la igualtat, la solidaritat i el respecte a la diversitat de cultures.

Objectius

- Assessorar al professorat i als equips docents en la resposta educativa a l'alumnat de cultures minoritàries.
- Donar suport al professorat i equips docents en la millora de l'atenció a la diversitat cultural i social i la inclusió de tot l'alumnat.
- Col·laborar amb altres agents socials i educatius de l'entorn municipal o territorial per tal d'oferir una atenció integrada i comunitària.
- Col·laborar conjuntament amb el servei educatiu de zona per tal de promoure activitats d'intercanvi i de formació del professorat.

Funcions

En l'àmbit dels centres educatius

Assessorament, suport i orientació en:

- inclusió i atenció a la diversitat cultural i social
- prevenció de situacions de risc
- promoure el coneixement i l'ús de la llengua catalana
- interculturalitat, convivència i cohesió social
- processos d'aprenentatge: metodologies, recursos i pràctiques inclusives

En l'àmbit de la zona

Assessorament, suport i coordinació a la zona relacionat amb els PEE (plans educatius d'entorn) en:

- Detecció de necessitats comunitàries i establiment d'objectius comuns

- Impuls a la creació de PEE
- Planificació de processos d'aprenentatge comunitari
- Impuls o creació de grups del treball o reflexió interprofessional
- Dinamització i seguiment de les actuacions
- Promoció de la representació i la participació de tota la comunitat educativa
- Impuls a la creació de xarxes de centres
- Coordinació de les accions relacionades amb els recursos socials o personals d'altres administracions
- Elaboració de la memòria amb valoracions i propostes de millora
- Col·laboració en alinear els objectius dels plans educatius d'entorn amb els plans educatius de ciutat i de centre
- Coordinació del PEE amb altres projectes de la zona

5.2 Equips d'Assessorament psicopedagògic

Descripció

Els **EAP** són equips d'assessorament i orientació psicopedagògic que donen suport al professorat i als centres educatius en la resposta a la diversitat de l'alumnat i en relació als alumnes que presenten necessitats educatives especials, així com a les seves famílies.

Els EAP formen part dels serveis educatius de zona (SEZ) conjuntament amb els CRP i els ELIC.

Destinatari

Els destinataris són els centres educatius, equips directius, docents i personal implicat en l'atenció a l'alumnat amb dificultats o amb necessitats educatives especials, l'alumnat i les seves famílies.

Objectius

- Identificar i avaluar les necessitats educatives especials dels alumnes i fer la proposta d'escolarització en col·laboració amb els serveis específics quan s'escaigui.
- Assessorar el professorat i les famílies en la resposta educativa a l'alumnat amb necessitats educatives especials, en col·laboració amb els docents especialitzats i els serveis educatius específics.
- Assessorar els equips docents, l'alumnat i les famílies sobre aspectes d'orientació personal, educativa i professional.
- Donar suport als centres educatius en la millora de l'atenció a la diversitat i la inclusió
- Col·laborar conjuntament amb el servei educatiu de zona i els específics per tal de promoure activitats d'intercanvi i de formació del professorat
- Col·laborar amb els serveis socials i sanitaris de l'àmbit territorial d'actuació, per tal d'oferir una atenció coordinada als alumnes i famílies que ho necessitin.

Funcions

Atenció a l'alumnat i les seves famílies

- Identificació i avaluació psicopedagògica i/o social de les necessitats educatives especials de l'alumnat i proposta d'escolarització, en col·laboració amb els serveis específics quan s'escaigui.
- Elaboració de Dictàmens i Informes diversos per a orientar l'escolarització.
- Realitzar la valoració motriu d'un alumne/a amb necessitats educatives especials per tal d'establir el seu grau d'afectació i les seves necessitats d'accessibilitat i planificar i dur a terme programes d'intervenció amb aquest alumnat.
- Assessorament al professorat per a la planificació de la resposta educativa (adaptacions d'aula, de materials, plans individualitzats...) que pugui necessitar l'alumnat, en col·laboració amb els mestres i professors, especialistes i serveis educatius específics.

- Assessorament a l'alumnat, famílies i equips docents sobre aspectes d'orientació personal, educativa, professional i social.
- Seguiment de l'alumnat amb necessitats educatives especial al llarg de la seva escolaritat i de manera especial en els moments de transició entre etapes educatives, en col·laboració amb els altres professionals i serveis educatius implicats.
- Detecció, valoració i derivació – si s'escau - d'alumnat als serveis educatius específics (CREDA, CREDV, SEEM, SEETDIC), als serveis socials, de salut o de justícia (CSMIJ, CDIAP, EAIA, DGAIA...).
- Coordinació amb altres professionals, serveis o institucions de la zona per donar una resposta coherent i adequada a les necessitats educatives de l'alumnat

Atenció als centres educatius

- Assessorament als centres i al professorat en la identificació de necessitats educatives de l'alumnat i col·laboració en la planificació d'actuacions de resposta educativa en l'entorn escolar, familiar i social.
- Coordinació amb l'equip directiu i amb el professorat del centre que dona suport a la diversitat de l'alumnat (mestres d'educació especial, psicopedagogs, mestres de pedagogia terapèutica, educadors especialitzats...).
- Participació a les Comissions d'Atenció a la diversitat del centre i a les comissions socials.
- Col·laborar en processos d'inclusió, en la prevenció i resolució de conflictes i en la detecció i prevenció de conductes de risc.
- Assessorament en processos de tutoria i orientació de l'alumnat.
- Assessorament per a l'entesa, la col·laboració i la confiança mútua entre les famílies de l'alumnat i el centre educatiu, especialment d'aquell alumnat més vulnerable o amb risc d'exclusió.

Atenció i intervenció a la zona

- Participació en els processos d'escolarització i transició entre etapes educatives
- Treball en xarxa amb les institucions i serveis de la zona en la detecció de necessitats, l'establiment de criteris comuns d'actuació, el coneixement i la difusió de recursos.

- Treball en xarxa amb els diferents serveis i programes educatius de la zona o sector (CREDA, CREDV, SEEM, SEETDIC) i amb equips o serveis d'altres departaments (salut, acció social i justícia) de la zona.
- Col·laboració amb les administracions en la planificació i optimització dels recursos educatius del sector i en temes relacionats en l'escolarització dels alumnes.
- Participació en els plans educatius d'entorn i en altres plans o programes que afavoreixen la integració escolar i social de l'alumnat (absentisme, risc d'exclusió social, salut...).
- Coordinació i dinamització d'activitats de Formació i intercanvi dels docents, en col·laboració amb el centres de recursos pedagògics del SEZ.

PART II

6. LA RECERCA

La meua recerca pretén descriure com es realitza l'acolliment de l'alumnat nouvingut en els centres educatius durant els cursos 2008-2011.

Així les preguntes que em plantejo són les següents:

1. Els centres tenen elaborat un pla d'acollida pels alumnes nouvinguts?
2. Com es realitza l'acolliment de l'alumnat a l'aula ordinària?
3. Són efectives les aules d'acollida?
4. Quins nivells de llengua catalana assoleixen els alumnes que assisteixen a l'aula d'acollida?
5. Quina relació hi ha amb les famílies de l'alumnat nouvingut?
6. És o no adequada la política lingüística a Catalunya que es deriva del Pla LIC?

Amb aquestes preguntes de recerca i d'acord amb els plantejaments que he fet abans les meves hipòtesis són les següents:

Hipòtesis 1: Si existeix un pla d'acollida pels alumnes nouvinguts es realitzarà una bona acollida en el centre.

Hipòtesis 2: Si són efectives les aules d'acollida els alumnes nouvinguts obtindran el nivell d'usuari bàsic de català.

Hipòtesis 3: Si és un centre acollidor existirà bona connexió entre família i escola.

Hipòtesis 4: Si és adequada la política lingüística de Catalunya els nens/es acabaran l'ensenyament obligatori amb un nivells de llengua catalana adequats per desenvolupar-se correctament en la societat.

7. METODOLOGIA

7.1 Mostra

Els participants que han intervingut en aquesta recerca són sis escoles que disposen d'aula d'acollida i que estan repartides per la geografia catalana (Lleida, Barcelona i Tarragona) i un assessor LIC de la província de Girona. Han intervingut escoles de diferents poblacions, amb unes característiques semblants (2 línees, tant per cent d'immigració,..) per obtenir uns resultats més exactes.

Cal comentar que la mostra es va obtenir entre els cursos 2008-2009 i 2009-2010. Actualment aquestes escoles continuen tenint aula d'acollida .

La taula 1 mostra el total d'escoles que han intervingut en el procés durant els cursos 2008-2010 i la població a la que pertanyen.

POBLACIÓ CEIP/SERVEI EXTERN	PROVÍNCIA
Arboç	Tarragona
Sitges	Barcelona
Pineda de Mar	Barcelona
Barcelona ciutat	Barcelona
Lleida ciutat	Lleida
Balaguer	Lleida
Assessor LIC	Girona
TOTAL	7

7.2 Instruments

Els instruments que s'han utilitzat per fer la recerca són dos: les entrevistes realitzades al responsable de l'aula d'acollida per una banda, i els materials i documents que en bona part m'ha proporcionat el centre (principalment plans d'acollida).

La tècnica d'investigació que s'ha fet servir per obtenir i elaborar informació ha estat la de l'entrevista presencial i semidirigida. Totes les entrevistes han tingut lloc en les dependències del centre corresponent. Per la seva realització s'ha partit d'un guió d'entrevista, comú per a tots els informants. Ara bé, en funció del perfil dels entrevistats i de les característiques del centre, s'ha centrat l'atenció en uns àmbits determinats o en uns altres (coordinació, avaluació, l'acollida...). A partir d'una base conjunta de qüestions permet detectar possibles punts discrepants entre el discurs d'un informant i altres.

8. ENTREVISTES

8.1 Guió

A continuació exposo el guió que he utilitzat per realitzar les entrevistes:

- 1.** Característiques de l'escola. Tipologia d'alumnat nouvingut que hi ha al centre?
 - Nombre d'alumnes, tant per cert d'immigració.

- 2.** El centre ha elaborat un pla d'acollida?
 - Es realitza a partir del PEC.
 - Participa tot l'equip docent?

- 3.** Com es realitza el primer contacte amb la família?
 - Es realitza una entrevista inicial (Qui la realitza, quins aspectes es toquen,...)
 - S'informa a les famílies nouvingudes del funcionament i organització del centre.

- 4.** En cas de desconeixement de l'idioma per part de la família com es realitza la comunicació? Quins recursos s'utilitzen?

- 5.** Els documents lliurats a la família estan traduïts en l'idioma corresponent?
 - Documents necessaris per fer la matrícula, servei de menjador, autorització de sortides, nota comunicativa, etc.

- 6.** Quins serveis externs té el centre?

- 7.** Com es realitza l'acolliment de l'alumne a l'aula ordinària?

- 8.** Quina tipologia d'alumnes van a les aules d'acollida? NEE, Nouvinguts.... Quins criteris determinen quin alumne va? En quin moment s'incorporen a l'aula?

- 9.** Número alumnes nouvinguts que van aquests curs i el curs passat a l'aula d'acollida?

- 10.** Com està organitzada l'aula d'acollida?
 - Racons, recursos informàtics, material audiovisual, biblioteca, treball individual o en equip.
 - L'espai físic:
 - Aula espaiosa?
 - Il·luminosa?
 - Com estan col·locades les taules (en forma d'"u", facilita la comunicació; parets amb informació, com mapes etc).

- 11.** Es realitza una avaluació inicial a l'alumnat nouvingut per tal de conèixer el nivell en totes les àrees?

- 12.** Quins aspectes /àrees es treballen a l'aula d'acollida?
- 13.** La llengua catalana és un dels objectius prioritaris de l'aula d'acollida? Quina metodologia s'utilitza?
- 14.** Es prepara material adaptat? Qui s'encarrega?
- 15.** Com s'organitza l'horari de l'alumne? Coincideixen amb les àrees de música, educació física i educació visual i plàstica o tutoria?
- 16.** Mitjana d'hores que van els alumnes a l'aula d'acollida ?
- 17.** Existeixen dificultats a l'hora de relacionar-se amb els altres alumnes? Mestres?
- 18.** Participen les famílies en les activitats que s'organitza el centre?
- 19.** Els mestres treballen de forma global? Hi ha coordinació de traspàs d'informació pels membres de la comunitat educativa?
- 20.** Com es realitzen les avaluacions finals dels alumnes nouvinguts?
- 21.** Valoració per part dels professionals (mestres, equip,...) sobre l'aula d'acollida?
 - Amb quines dificultats es troben sovint?
 - Hi ha falta de recursos humans i materials?

8.2 QUADRE COMPARATIU DE LES ESCOLES (les entrevistes estan ampliades a l'annex 14.1)

Preguntes	ESCOLA Arboç	ESCOLA Lleida ciutat	ESCOLA Balaguer	CAEP Barcelona ciutat	ESCOLA Sitges	ESCOLA Pineda de Mar
1	2 línees, 535 alumnes, 35% d'immigració.	2 línees, 468 alumnes, 25% d'immigració.	2 línees, 495 alumnes, 18% d'immigració.	2 línees, 450 alumnes, 85% d'immigració.	2 línees, 453 alumnes, 18% d'immigració	2 línees, 523 alumnes, 20% d'immigració.
2	Pla d'acollida basat en el PEC. Coordinador LIC, AA i Equip directiu.	Pla d'acollida basat en el PEC. Actualment estan elaborant el Projecte lingüístic. Equip directiu i Assessor LIC.	Pla d'acollida no està basat en el PEC. Actualment estan elaborant el Projecte lingüístic. Assessor i coordinador LIC.	Té elaborat el pla d'acollida i el projecte lingüístic. Equip directiu, AA, Assessor i coordinador LIC.	Pla d'acollida elaborat a partir del PEC. Cap d'estudis, Coordinador LIC i AA.	Actualitzant el pla d'acollida i el Projecte lingüístic. Coordinació i Assessor LIC i AA.
3	Equip directiu per recollir dades sobre el nen. La segona entrevista realitza Tutora AA per informar del funcionament del centre.	Equip directiu, tutores AA i Aula ordinària . Recull de dades del nen i informació relativa al centre.	La cap d'estudis. Recull dades del nen i informació del centre. No hi ha una segona entrevista.	Equip directiu per explicar les normes del centre. La segona entrevista tutora d'aula ordinària AA per recollir dades del nen.	Equip directiu per explicar les normes del centre. La segona entrevista tutora d'aula ordinària AA per recollir dades del nen.	La realitza l'equip directiu. Recull de dades del nen i informació relativa al centre. La segona entrevista la realitza la tutora AA per informar-se més a fons del nen.
4	Traductor	Traductor o familiar	No cal traductor (característiques dels nens)	Sempre Traductor	Traductor o familiar	Traductor o familiar.
5	Sí	Sí	No estan traduïts orientació alhora d'omplir documents	Sí	No estan traduïts porten a un familiar.	Sí
6	Psicòloga, EAP, assessor LIC	EAP, assistent social, psicòloga, assessor LIC	EAP, assistent social, psicòloga, assessor LIC	EAP, assessor LIC, assistenta social, CSMIJ I CDIAP	EAP, fisioterapeuta, logopeda i assessor LIC.	EAP, assessor LIC, CREDA, CSMIJ, CDIAP

7	No es realitza cap tipus d'acollida a l'aula ordinària.	Primer assisteix a l'aula AA on s'explica una mica el funcionament. Després presenta companys de l'aula ordinària. Assigna un company-guia.	Va directament a l'aula ordinària on es fa la presentació als nous companys.	Fa l'acollida les tutores AA. Presenta companys aula ordinària. S'assigna un guia.	No es realitza cap tipus d'acollida a l'aula ordinària.	No entra a les 9h. Fa l'acollida tutora AA. Presenta companys aula ordinària i fa alguna activitat amb ell. S'assigna un guia.
8	Nens no catalans que no hagin estat mai escolaritzats a Catalunya. Màxim 2 anys. S'incorporen al arribar al centre.	Nens nouvinguts. Temps màxim 2 anys.	Nens nouvinguts que no hagin estat mai escolaritzats a Catalunya. S'agafen també al C.I. S'incorporen la primera setmana de classe.	Nens nouvinguts que hagin estat o no escolaritzats en el seu país. No més de 2 anys. A partir de 3r de primària.	Nens nouvinguts que hagin estat o no escolaritzats en el seu país. No més de 2 anys. A partir de 3r de primària.	Nens nouvinguts escolaritzats o no. Màxim dos anys.
9	Curs 2009-2010: 13 Curs 2008-2009: 15	Curs 2009-2010: 10 Curs 2008-2009: 13	Curs 2009-2010: 21 Curs 2008-2009: 26	Curs 2009-2010: 28 Curs 2008- 2009: 33	Curs 2009-2010: 16 Curs 2008-2009: 26	Curs 2009-2010: 15 Curs 2008-2009: 23
10	Petita però lluminosa i dividida en racons: Ordinador, lectura i joc.	Petita però ben il·luminada i dividida per racons: lectura, treball individual i informàtica.	Espaiosa i lluminosa dividida per zones: parla, ordinadors i joc.	Gran, lluminosa i acollidora i dividida per espais: ordinadors, lectoescriptura, jocs i conversa.	Petita i poc lluminosa i està dividida per racons: informàtica, lectoescriptura i expressió oral.	Gran, lluminosa i dividida per racons: lectura, expressió escrita, els ordinadors i els jocs.
11	Avaluació inicial de llengua i mates en la seva llengua materna. Extreta del departament.	Avaluació inicial de llengua i mates en la seva llengua materna. Extreta del departament.	Avaluació inicial de llengua i mates en la seva llengua materna. Extreta del departament.	Avaluació inicial de llengua i mates en la seva llengua materna. Extreta del departament.	Avaluació inicial de llengua i mates en la seva llengua materna. Extreta del departament.	Avaluació inicial de llengua i mates en la seva llengua materna. Extreta del departament.
12	L'àrea de llengua catalana a partir d'altres àrees com el medi.	Únicament llengua catalana.	Llengua catalana a nivell oral i escrit.	Llengua catalana i sobretot l'expressió oral.	Es prioritza la llengua catalana al principi, més endavant altres àrees com medi.	L'àrea principal és la llengua catalana. Amb els que van més avançats també es treballa medi.

13	Es prioritzen les activitats orals. Activitats en petit grup, parelles o individualment (per treballar la part escrita).	Metodologia dinàmica. En petit grup per l'expressió oral o els jocs i individualment per activitats amb l'ordinador o l'expressió escrita.	Es treballa tant individualment com en grup. A CI es potencia l'expressió oral, CM i CS expressió oral i escrita a través de centres d'interès.	Metodologia variada i dinàmica.	Metodologia molt dinàmica. Treball molt manipulatiu i visual. Individualment o en parelles.	Metodologia molt variada, utilitzant diferents recursos. Treballa per grup, per parelles o individualment.
14	Es prepara tot tipus de material, tot i que amb els anys s'aconsegueix molt material.	Existeix molt material adaptat d'anys anteriors.	Existeix molt material adaptat d'anys anteriors.	Existeix molt material adaptat d'anys anteriors.	Existeix molt material adaptat d'anys anteriors.	No hi ha gaire material adaptat, ja que hi ha molt material per treballar.
15	Aula d'acollida: llengua catalana, mates i medis. Aula ordinària: la resta.	Aula ordinària: totes les especialitats. Aula d'acollida: la resta.	Aula d'acollida: llengua catalana, medis i llengua castellana (menys llatinoamericans). Aula ordinària: mates, música, EF i anglès.	Aula d'acollida: mates, llengua catalana i castellana i medis. Aula ordinària: música, EF, plàstica i anglès.	Aula d'acollida: llengua catalana, mates i medi. Aula ordinària: música, EF, anglès i plàstica. El nen que té competències en una àrea se li respecta i es queda a l'aula ordinària.	Aula ordinària: E.F, música, plàstica, teatre i llengua castellana. Aula d'acollida: la resta.
16	Mitja jornada lectiva com a màxim (15 hores). Assisteixen de 8 a 10h.	De 10 a 15 hores	8 a 10 hores	8 a 12 hores	6 a 8 hores	Nouvinguts: 7 hores i mitja. Lectoescriptura: 3 hores i mitja.
17	Tutora aula d'ordinària : relació freda. La tutora d'acollida: es crea un vincle. Amb els companys: és molt bona.	La tutora d'aula d'acollida: és la referència per a ells. Amb els companys: bona relació. Al pati s'ajunten molt per cultures.	Tutora d'acollida: tenen un vincle més afectiu que amb la tutora d'ordinària. Amb els companys: bona relació però s'ajunten per grups a l'hora del pati.	Tutores d'acollida: són el punt de referència. Amb els companys: relació bona.	Tutora d'ordinària: relació més freda i distant. Tutora d'acollida: se senten protegits. Amb els companys: s'ajuden molt.	Tutora ordinària: amb el temps tenen bona relació Tutora d'acollida. Tenen un vincle especial. Amb els companys: van molt junts dins i fora de les aules.

18	No participen sobretot les magrebines.	No participen. Costa que vinguin a buscar fins i tot les notes.	Hi ha participació.	Hi ha molta participació. A vegades van acompanyades dels traductors.	No participen gaire en les activitats.	No participen gaire en les activitats.
19	No hi ha cap coordinació establerta. Depèn de l'implicació de cada tutor	Existeix una coordinació setmanal, però no sempre es compleix.	No hi ha cap coordinació establerta.	Una hora setmanal	No hi ha cap coordinació establerta.	No hi ha cap coordinació establerta.
20	La tutora d'acollida fa un informe on consta l'expressió oral, escrita, comprensió, vocabulari i integració del nen.	La tutora d'acollida fa un informe on avalua la comprensió i l'expressió oral i escrita i els hàbits socials i escolars.	La tutora d'acollida fa un informe per avaluar únicament la llengua catalana.	La tutora d'acollida avalua la llengua catalana.	La tutora d'acollida realitza una prova de llengua per avaluar la comprensió, l'expressió oral i escrita.	La tutora d'acollida participa només en l'avaluació de llengua catalana.
21	-Falta coordinació entre els diferents professionals. -Mobilitat dels mestres interins, cada any els canvien i encara és més difícil accedir a ells i marcar unes pautes. -La resta de mestres no saben com funciona l'aula d'acollida. -Falta de recursos humans.	-Falta de coordinació amb la resta de mestres. -Té l'ajuda dels serveis externs.	-Nombre elevat d'alumnes junts en hores concretes. -Sola davant les dificultats que es troba a l'aula. -Falten aportacions econòmiques. -Falta de recursos humans: reclama un mestre de suport per l'aula d'acollida.	-La segona responsable de l'aula és una mestra interina i cada any la canvien. -No es coneix el funcionament de l'AA. -Aconseguir fer a estonetes suport dins l'aula ordinària.	-Manca de col·laboració amb les famílies. -Aconseguir fer les entrevistes abans que el nen s'incorpori a l'escola.	-Horari tot dedicat a l'aula d'acollida. -Horaris molt diferents entre la resta de mestres, això dificulta la comunicació. -Aconseguir un reforç després de què el nen deixi d'assistir a l'aula d'acollida.

8.3 Valoracions

En aquest apartat extrauré les idees del requadre que considero més importants i faré una comparació entre totes les escoles entrevistades i el que marca el departament.

Primer de tot comentar que totes les escoles de la recerca són de dues línees amb un nombre elevat d'alumnes i amb un tant per cent d'immigració que està entre el 18 i el 35 a excepció de l'escola de Barcelona ciutat que està al voltant del 85%. Per tant es pot realitzar una comparació força acurada.

Totes les escoles menys una tenen elaborat un pla d'acollida que està basat en el Projecte Educatiu de Centre i tenen elaborat o estan en procés d'elaborar, tal com marca la normativa, el Pla lingüístic. Les persones que intervenen en l'elaboració dels plans són en tots els casos un membre de l'equip directiu, les escoles que tenen assignada una persona com a coordinador/a LIC o l'assessor/a LIC i en alguns casos la persona responsable de l'aula d'acollida. Crec que està bé que intervingui el tutor/a de l'aula d'acollida perquè és la persona que està relacionada més directament en tot el procés d'acollida d'un alumne nouvingut i, per tant pot aportar una sèrie d'informacions de gran ajuda. Això sí, sempre que aquesta persona tingui plaça definitiva en aquesta escola i porti un temps a l'aula d'acollida.

Totes les escoles realitzen una entrevista inicial amb la família per recollir dades bàsiques del nen i explicar el funcionament i organització del centre. Aquesta primera entrevista en tots els casos la realitza un membre de l'Equip directiu o ve el director/a o el/la cap d'estudis. Pel que fa a la segona entrevista sempre està present el tutor/a d'aula d'acollida i en alguns casos també el tutor/a d'aula ordinària, només hi ha una escola que no realitza una segona entrevista per aprofundir en les dades generals del nen (escolars, salut, situació familiar,..). Crec que és molt important tant per la família com per l'escola realitzar les dues entrevistes, una primera més general i una altra més profunda. No totes les escoles realitzen una visita pel centre, és important que les famílies coneguin les instal·lacions i la classe del seu fill/es, per sentir-se més acollits.

Totes les escoles tenen a la seva disposició el servei de traductor que utilitzen en aquells casos en què els hi és difícil establir una comunicació amb les famílies. Ara bé, algunes escoles utilitzen a algun familiar o amic que es defensi amb la llengua, ja que

comenten que és més ràpid perquè amb el traductor han de fixar un dia que vagi ve a totes les parts i quadrar horaris sempre costa més. A més, moltes d'aquestes famílies venen sense hora prèvia. Crec que sempre és millor poder fer l'entrevista amb el traductor quan el nivell de llengua no és suficient per comprendre bé tots els matisos. Ara bé, també té els seus inconvenients, com per exemple les reunions s'allarguen més. Un altre inconvenient és que quan hi ha intermediaris qualsevol informació que es traspasa a vegades no és del tot objectiva.

De les escoles entrevistades només hi ha dos que no tenen els documents que s'han d'entregar a les famílies traduïts en l'idioma corresponent. És molt millor tenir els documents traduïts que no pas deixar-ho en mans d'un amic o familiar per traduir-los, ja que la informació que rebran no serà del tot exacte. A més, el departament té penjats els documents traduïts en diferents idiomes per facilitar la feina a les escoles, per tant no estem parlant d'una feina extra que hagin de fer les escoles.

Tots els centres tenen a la seva disposició un ventall de serveis externs que ofereix el departament, segons les escoles entrevistades, totes treballen amb l'assessor/a LIC i l'EAP i els altres serveis van en funció de les demandes de l'escola. Ara bé, que disposin de tots aquests serveis no garanteix que tots els alumnes tinguin cobertes les seves mancances o necessitats. Aquests serveis estan saturats i falta personal per poder atendre a tots els casos.

Pel que puc extreure de les entrevistes l'acolliment a l'aula ordinària no sempre es fa o es fa de forma molt superficial ja que, per fer una bona acollida es requereix temps i no sempre es té. On existeix realment un bon acolliment és a l'aula d'acollida.

En totes les escoles entrevistades, el nombre d'alumnes que van a l'aula d'acollida ha disminuït en relació al curs anterior. És a dir, que en el curs 2008- 2009 havien més alumnes nouvinguts que en el curs 2009- 2010. Aquestes dades es poden contrastar amb la informació del departament quan parla de què l'alumnat nouvingut no ha crescut respecte a cursos anteriors i que aquest curs escolar (2011) ha quedat estabilitzat.

Els espais on s'ubica l'aula d'acollida són molt diferents: hi ha aules grans i molt espaioses i d'altres ben petites. Tot depèn de l'espai de què disposa el centre i de la prioritat que se li doni a l'aula d'acollida. Algun mestre/a explicava que els hi havien

donat l'aula que ningú volia, d'altres que era l'aula més cutre de tota l'escola, però també hi havia que estaven contents amb la seva aula. Cal destacar que tant si l'aula era gran o petita, amb molta llum o poca totes estaven molt ben decorades, no hi havia un tros de paret lliure per penjar res. Totes s'organitzen per racons, espais o zones i cada mestre determina quants racons tindrà i quina feina es farà a cada racó.

Tots els tutors/es d'acollida coincideixen en l'avaluació inicial que es realitza als alumnes nouvinguts. Es fan dues proves una de mates i un altre de llengua en la seva llengua materna per conèixer el nivell de cada nen/a. Aquestes proves estan extretes de la web del departament. Estic d'acord en què es faci fer les proves que el departament ofereix, ja que és un bon recurs i cal aprofitar-lo.

Tots els tutors/es d'acollida coincideixen que l'àrea a treballar és la llengua catalana, tal i com marca el departament. Tot i així, està bé treballar la llengua a través d'altres àrees o introduir l'àrea de medi quan el nen/a ja comença a tenir uns coneixements de la llengua catalana.

L'horari s'organitza tenint en compte les àrees en què l'alumne pot desenvolupar-se sol. Es respecten sempre que es pot les especialitats, tal i com marquen les orientacions del departament. És bo que el nen que té competències en una àrea se li respecti i es quedi a l'aula ordinària. Tots els horaris no tenen per què ser iguals, ja que cada nen/a és diferent. Les hores que el nen/a assisteix a l'aula d'acollida va en funció de les necessitats del nen/a i de com quadrar aquest horari. Totes els mestres comenten que és molt difícil fer quadrar l'horari perquè s'han de tenir en compte molts factors i que costa encaixar totes les peces per formar bé el trencaclosques. Això sí, sempre es respecten les màximes hores que pot estar a l'aula d'acollida.

Totes les escoles entrevistades coincideixen en què no existeixen dificultats entre alumnes, tot i no ser del mateix cicle, s'ajuden molt entre ells. També coincideixen en què la figura de referència és la del tutor/a de l'aula d'acollida i no la del tutor/a de l'aula ordinària. Aquest fet és degut a que el tutor/a de l'aula d'acollida és qui passa més hores amb aquest nen/a i acaba tenint una relació més propera que no pas el tutor/a d'ordinària.

La majoria coincideixen en la poca participació de les famílies en les activitats del centre. Cal destacar l'escola de Barcelona ciutat que ha tingut una idea molt bona per integrar les famílies a l'escola. Suposo que el fet de tenir un tant per cent alt d'alumnat immigrant fa que l'escola forçosament es replantegi molts aspectes (com

portar els traductors a les festes, oferir menjar típic d'aquí,...) és un primer pas per aconseguir que les famílies se sentin participants i integrades en el centre.

Un dels punts més febles és la coordinació d'informació entre els membres de la comunitat. Per falta d'hores costa molt trobar una estoneta setmanal o quinzenal per fer el traspàs d'informació. Els tutors/es d'aula d'acollida ho viuen malament: creuen que els tutors d'ordinària no els importa el que es fa o deixa de fer a la seva aula, han de perseguir els mestres pels passadissos per trobar un moment per parlar, i això genera mal estar i desmotivació.

Tots coincideixen que l'avaluació final de llengua catalana, la realitza el tutor/a de l'aula d'acollida fent un informe que s'ajunta a l'informe de la tutor/a d'ordinària. És normal que aquest informe l'elabori el tutor/a de l'aula d'acollida, ja que és amb ell/a amb qui es treballa més específicament l'àrea de llengua catalana.

Pel que fa a les valoracions dels tutors/es d'aula d'acollida són molt variades, depenent de les necessitats i característiques del centre, però hi han algunes coincidències com: la falta de coordinació amb els altres mestres, el desconeixement per part dels altres mestres sobre el funcionament de l'aula d'acollida (quan hi ha una substituta els demès mestres o ella mateixa no saben què s'ha de fer), molt moviment de mestres interins (això no ajuda per poder treballar en equip i seguir unes mateixes línies), falta de recursos humans, el sentiment d'estar sol/a davant l'aula d'acollida,

8.4 Valoració del servei extern: LIC (consultar l'entrevista a l'annex 14.2)

Té un paper clau per aconseguir una bona acollida de l'alumnat nouvingut. Sobretot en els primers anys que es van implantar les aules d'acollida i els centres necessitaven molt assessorament. També a l'hora d'elaborar el pla d'acollida del centre i el pla lingüístic.

Tenen moltes funcions a desenvolupar tant a nivell d'escola amb la tutora d'aula d'acollida com amb el centre en general i amb l'entorn i no sempre poden arribar a tot arreu. L'assessor LIC comentava que s'ha acostumat a solucionar moltes coses via e-mail, és un bon recurs per estalviar temps.

Ell comentava que falta més coordinació amb la resta de serveis externs, ja que es realitza molt treball en xarxa amb la policia, assistent social,...

Crec que la figura de l'assessor LIC és molt desconeguda per professionals com tutors d'ordinària i especialistes, que no han de treballar directament amb ells. A diferència amb l'EAP que tothom a grans trets sap quines funcions realitza, en canvi en el cas dels LIC costa més.

9. PROPOSTES D'INTERVENCIÓ

Les propostes de millora sorgeixen dels diferents apartats en què es fa referència aquest treball; la primera part, la part més teòrica: l'acolliment, la llengua, els recursos i els processos relacionals i la segona part, el treball de camp: les entrevistes i converses realitzades a les diferents escoles.

Proposta 1: Seria bo i necessari disposar d'una base de dades que fos accessible a tots els centres educatius sobre les característiques principals dels sistemes educatius dels països d'on venen els alumnes nouvinguts: etapes, edat d'escolarització obligatòria o no, currículum, tipus de relació que estableix entre la família i l'escola,... , ja que les escoles desconeixen per complet com funcionen el sistema educatiu d'un altre país.

La confecció d'aquesta base de dades se n'hauria de fer càrrec el departament d'educació, més concretament la Subdirecció General de Llengua i Cohesió Social i els assessors/es LIC. Aquests podrien ser els agents facilitadors d'aquesta informació als centres amb alumnat nouvingut. Això facilitaria l'aproximació a les diferents dinàmiques que han estat habituats aquests nens/es anteriorment a la seva incorporació al sistema educatiu català.

Proposta 2: Una proposta que considero important i que al llarg d'aquest treball ha anat sortint és aconseguir una millora en l'organització de la primera entrevista amb la família de l'alumnat nouvingut. D'aquesta manera s'aconseguiria un doble objectiu: establir un vincle afectiu entre la família i l'escola i aconseguir d'una manera més eficaç un millor intercanvi d'informació amb la família. Per poder aconseguir això, primer de tot cal tenir ben programada l'entrevista amb la família i sempre que sigui possible, abans que el nen/a s'incorpori a l'escola per primera vegada. Després del primer contacte inicial s'hauria de realitzar una visita per les instal·lacions del centre.

Queda reflectit en les entrevistes que moltes escoles no realitzen aquesta visita. És important que les famílies coneguin l'entorn on estaran els seus fills/es durant la seva escolarització.

Proposta 3: En les entrevistes realitzades a l'apartat de la integració i la participació de les famílies nouvingudes al centre, la majoria coincidien en que hi havia

una participació baixa. Per tant, la finalitat d'aquesta proposta és incorporar els pares i mares nouvinguts/es en les dinàmiques de relació i participació del centre.

Per aquesta proposta té un paper molt important l'AMPA com a mecanisme incentivador de l'aproximació de les famílies al centre: podrien organitzar jornades amb les famílies, activitats de formació (informàtica, català, ...), tallers de cuina, xerrades sobre activitats que ofereixen en el barri, distribució de fulls informatius traduïts a llengües diverses, etc. Es tracta d'afavorir el lligam entre família i escola i, a partir d'aquí, ampliar el cercle de coneixements i relacions de la família amb l'entorn del centre.

Proposta 4: Es detecta la necessitat de facilitar als centres un material didàctic adequat al conjunt de necessitats educatives de l'alumnat nouvingut. Es fa referència tant al material específic (dossiers o llibres de text) utilitzats a les aules d'acollida, com a les adaptacions del material genèric utilitzat a les aules ordinàries (dossiers o fitxes de continguts mínims de cada matèria).

Crec que per una banda, correspondria a l'Administració educativa, més concretament, a la Subdirecció General de Llengua i Cohesió Social elaborar el material específic, així com les guies corresponents per al seu ús correcte; i per l'altra al centre, l'adaptació del material genèric (adaptacions realitzades sobre els continguts de les matèries curriculars), amb l'ajuda del tutor de l'aula d'acollida, el coordinador i l'assessor LIC.

Això no vol dir que no existeixin materials didàctics per a l'aprenentatge de la llengua i altres coneixements bàsics, però també es treballa molt amb dossiers, compilacions de fotocòpies que barregen unitats didàctiques i nivells diferents. Aniria bé que totes les escoles poguessin disposar d'aquest material i així aconseguir estandaritzar més el com treballar amb aquests alumnes nouvinguts.

El pla per a la Llengua i la Cohesió Social estableix que la figura del tutor d'acollida té com a funció col·laborar en l'elaboració de les adaptacions curriculars corresponents. A més a més, l'elaboració d'aquests materials i adaptacions demana molt de temps i la col·laboració de tots els agents implicats. És una feina molt necessària, però també molt difícil de complir.

Proposta 5: L'acolliment de l'alumne a l'aula ordinària, en moltes ocasions és molt fred. Crec que correspondria a la direcció del centre juntament amb l'assessor LIC i la tutora d'aula d'acollida organitzar unes jornades o xerrades per assessorar als tutors de la importància de fer un bon acolliment a l'alumnat nouvingut. Molts donen per fet que la tutora d'acollida ja assumirà aquest dèficit. Se'ls ha de conscienciar de la importància que és fer una bona rebuda als nens/es nouvinguts. D'aquesta manera també es potenciarà la relació entre alumne i tutor/a d'aula ordinària.

10. CONCLUSIONS

De les preguntes que em plantejava a l'inici del treball, les conclusions que extrec són les següents:

Totes les escoles entrevistades tenen un pla d'acollida elaborat pel propi centre, però això no garanteix que l'acolliment al centre, i a l'aula ordinària sigui l'adequat, ja que no tots els agents implicats realitzen una acollida en bones condicions. Ha quedat demostrat a la recerca que hi ha professionals que coneixen la importància de fer un bon acolliment, però no ho compleixen, ja sigui per falta de temps o per motivació. També hi ha d'altres que és per desconeixement sobre el tema. A l'apartat de propostes d'intervenció faig esment sobre aquest tema i com es podria intentar millorar.

Les aules d'acollida donen resposta educativa a aquell alumnat nouvingut que s'incorpora al sistema educatiu català, ja que la majoria finalitzen a l'aula d'acollida obtenint el nivell d'usuari bàsic en català. També l'aula d'acollida resulta ser un bon espai per sentir-se integrats i protegits. Queda demostrat que la relació que estableixen amb el mestre/a d'acollida és més estreta que la que tenen amb el mestre/a d'ordinària. S'ha de treballar per millorar aquest aspecte.

S'ha de potenciar la relació escola-família. Queda demostrat que moltes famílies no s'integren en la vida diària de l'escola. S'han d'establir mesures des de l'equip directiu i l'AMPA per facilitar la comunicació amb les famílies i establir llaços de confiança. En l'apartat de propostes d'intervenció, proposo algunes idees que poden ajudar.

Les polítiques lingüístiques del departament han donat resultats a mig gas, és a dir, les aules d'acollida han donat resposta a les necessitats del moment, però posteriorment es necessita més inversió en recursos humans i econòmics per evitar el fracàs escolar. Com ja he anat mencionat al llarg del treball, els recursos tant els materials com els humans són insuficients per garantir l'èxit escolar de l'alumnat amb més necessitats educatives. Actualment amb la crisi que està tenint el nostre país la falta d'aquests recursos encara és més visible.

Segons la mostra utilitzada per fer la recerca es pot afirmar que la majoria d'escoles d'infantil i de primària de Catalunya utilitzen l'aula d'acollida com un recurs més, però que el lloc principal d'escolarització és l'aula ordinària; tot i així, hi ha professionals que consideren que l'alumnat que té una llengua molt allunyada del català requereixen més hores intensives d'aprenentatge de la llengua a l'escola. Per això, utilitzen l'aula d'acollida com el lloc principal d'escolarització de l'alumnat nouvingut, així ho perceben alguns responsables de l'aula d'acollida.

L'alumnat nouvingut que s'incorpora a les aules d'acollida passa poques hores setmanals a l'aula d'acollida (entre 8 i 12 hores) d'un total de 30 hores lectives actualment. El curs que ve degut al nou canvi de govern desapareix la sisena hora en algunes escoles, per tant l'alumnat passarà a realitzar 25 hores lectives.

Les característiques de l'alumnat que passa més de dues hores diàries a l'aula d'acollida es corresponen, principalment, amb el temps d'estada a Catalunya i el curs d'escolarització, sobretot, si es tracta de cicle superior. També influeix la llengua inicial de l'alumnat. Per norma general, l'alumnat que parla una llengua romànica passa menys hores setmanals a l'aula d'acollida que el que parla altres llengües.

Pel que fa a l'evolució de les aules d'acollida, com ja he comentat anteriorment, es veu una clara disminució de l'alumnat que s'ha incorporat en aquets dos últims anys al sistema educatiu català. La crisi ha condicionat l'arribada de noves famílies immigrades, i per tant de nous alumnes nouvinguts. Ens els estudis publicats pel departament es veu com actualment el nombre d'alumnes ha quedat estabilitzat. Ara bé, en tot les escoles on he basat la meva recerca continuen tenint aula d'acollida i uns tants per cent d'alumnat immigrant que s'han de tenir en compte. Per tant, les observacions, les conclusions i les propostes d'intervenció extretes d'aquest treball podran ser útils en un futur.

11. EL PAPER DEL PEDAGOG

El paper del pedagog en un centre educatiu pot tenir múltiples funcions, però si ens centrem en l'acollida de l'alumnat nouvingut pot intervenir principalment en tres àmbits que són: el centre educatiu, les famílies i l'entorn.

Les tasques que pot desenvolupar en el centre educatiu són assessorament a tots els professionals que intervenen en el procés d'acollida de l'alumnat nouvingut, des de l'equip directiu fins als tutors d'aula d'acollida i ordinària. També pot intervenir en l'elaboració dels diferents plans d'acollida que ha de tenir un centre com el pla d'acollida i el pla lingüístic. Puntualment també pot fer l'assessorament a algun membre de la comunitat educativa que requereixi de la seva ajuda per solucionar qualsevol dubte que sorgeixi en el dia a dia.

A les famílies pot realitzar assessorament sobre qüestions relacionades amb el centre com: funcionament, organització, horaris, normes bàsiques... o sobre qualsevol aspecte relacionat amb la documentació que han de presentar a diferents organismes. Pot ajudar a tramitar beques, ajusts de menjador... o facilitar a la família el contacte amb d'altres organitzacions o serveis externs.

Pel que fa a l'entorn pot treballar per establir bons vincles entre família i diferents organitzacions. Els pot informar dels serveis de què disposa el barri o poble, com funcionen, qui pot accedir... Pot fer la funció d'intermediari entre l'Administració, i organitzacions amb la família immigrada. Pot aportar informació relacionada amb la família a tots els agents que intervenen amb l'alumne nouvingut i els seus familiars.

La feina del pedagog dins l'aula d'acollida té un paper clau perquè es pugui realitzar una bona acollida. Per una banda, realitza l'assessorament al tutor/a de l'aula d'acollida en totes les qüestions que li generin dubte (com realitzar l'avaluació inicial, com trobar determinats programes a la xarxa, la utilització dels diferents materials de suport... i per l'altra pot ajudar a l'alumne a integrar-se dins la comunitat educativa, explicant-li una mica el funcionament de tot i resolent dubtes o inquietuds que el nen/a tingui.

És important que tots els agents implicats tant els externs com els interns del centre treballin de forma conjunta per exemple per no repetir actuacions, per no cometre oblit, i així tots els tràmits s'agilitzaran i es guanyarà temps per poder fer les actuacions que es creguin oportunes. Aquesta és una de les feines assignades al pedagog, vetllar per una bona entesa entre tots els professionals i per la bona coordinació entre ells.

12. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

Alegre, Miquel Àngel . (2005). *Educació i immigració: L'acollida als centres educatius*. Barcelona: Fundació Jaume Bofill. Col·lecció Polítiques, núm. 44.

Besalú, Xavier (2006). El Plan para la lengua y la cohesión social del gobierno de Catalunya. *Revista interuniversitaria de formación del profesorado*, 20(2), 45-68.

Camps, Roser et. al (2002). Acolliment lingüístic. *Perspectiva escolar*, 266, 20-34.

Carbonell, Francesc (2000). *Educació i immigració: Els reptes educatius de la diversitat cultural i l'exclusió social*. Barcelona: Mediterrànea.

Carbonell, Francesc (2006). *L'acollida: Acompanyament de l'alumnat nouvingut*. Barcelona: Fundació Jaume Bofill. Eumo.

Carrasco, Silvia (nov.2005). Las Aulas de acogida. *Aula de Innovación Educativa*: 146, 7-40.

Colet, Montse (2005). L'acollida a l'escola. *Perspectiva escolar*, 297, 21-30.

Consell d'Europa (2001):*Marc Europeu Comú de referència per a les llengües: aprendre, ensenyar, avaluar*.

Departament d'educació. Servei de difusió i publicacions. (2001). *Pla d'acollida del centre docent*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Accessible a <http://www.gencat.net/educacio/depart/acollida.htm> (consulta 15-5-2011).

Departament d'educació. Direcció General d'ordenació i innovació educativa. Subdirecció General de Llengua i Cohesió Social. Educació i convivència intercultural (2005). Pla per la llengua i la cohesió social social: Avaluació inicial de les competències de L1. [http:// www.gencat.cat/docs/pla](http://www.gencat.cat/docs/pla) (consulta 12-11-2009).

Departament d'educació. Direcció General d'ordenació i innovació educativa. Subdirecció General de Llengua i Cohesió Social. Educació i convivència intercultural (2009). Pla per la llengua i la cohesió social social: Aules d'acollida .[http:// www.gencat.cat/docs/pla](http://www.gencat.cat/docs/pla) (consulta 9-12-2010).

Departament d'educació. Servei d'Indicadors i Estadística (2011). *Dades referides a l'educació infantil, primària, secundària obligatòria*. Accessible a <http://www.gencat.cat/educacio> (consulta 25-6-2011).

Departament d'educació. Servei de traducció i interpretació oral (2011). Accessible a <http://www.xtec.cat/web/projectes/alumnatnouvingut/traduccio> (consulta 29-3-2011).

Departament d'educació. Alumnatnouvingut (2011). Accessible a <http://www.xtec.es/lic/nouvingut/professorat> (consulta 10-6-2011).

Departament d'educació (2011). Serveis educatius. Accessible a <http://www.xtec.cat/cse/> (consulta 6-5-2011).

Escobar Ana (desembre 2000). Aula d'acollida per a alumnes nouvinguts de l'IES Ramon de la Torre. Barcelona: *Fundació Jaume Bofill. Finestra oberta*, núm. 18.

Essomba, Miquel Àngel. (juny 2002). Oh, benvinguts, passeu, passeu... . *Perspectiva escolar*, 266, 11-20.

Falgàs, Margarida et al. (juny 2002). Acolliment lingüístic. *Perspectiva escolar*, 266, 20-32.

Feu, Jordi et. al (1997). La incorporació de l'alumnat estranger a l'escola. *Papers*, 53, 149-158.

Feu, Jordi (set. 2005). L'Acollida a l'escola i a l'institut. *Perspectiva escolar*, 297, 2-57

Garreta, Jordi (2011). Las experiencias escolares de la inmigración. *Papers*, 96/1, 205-223.

Girona, Joan María (1999). Acolliment als nouvinguts. *Escola Catalana*. Barcelona: Òmnium Cultural.361, 14-17.

Montón, Maria José. (2003). *L'acolliment de l'alumnat d'incorporació tardana: suggeriments, propostes i experiències*. Barcelona: Graó.

Palau, Beatriu (setembre 2006). Terra d'acollida. *Escola Catalana*: 432, 6-51

Paludàries, Josep (2002). Escola i immigració estrangera a Catalunya: la integració escolar. *Papers*, 66, 200-213.

Vila, Ignasi et. al (2009). Les aules d'acollida. *Guix*, 351, 9-11.

13. ÍNDEX D'ABREVIATURES

A

AA Aula d'acollida

AO Aula oberta/Aula ordinària

AMPA Associació de pares i mares d'alumnes

C

CAEP Centre d'atenció educativa preferent

CDIAP Centre de desenvolupament infantil i d'atenció precoç

CI Cicle inicial

CLIC Coordinador/a d'un centre educatiu de llengua, cultura i cohesió social

CREDA Centre de recursos educatius per a deficients auditius

CRP Centre de recursos pedagògics

CS Cicle Superior

CSMIJ Centre de salut mental infantil i juvenil

CREDV Centre de recursos específics per a deficients visuals

D

DEGAIA Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència

E

EAIA Equip d'atenció a la Infància i l'Adolescència

EAP	Equip d'assessorament i orientació psicopedagògica
EI	Educació infantil
ELIC	Equip d'assessorament en llengua, interculturalitat i cohesió social
EP	Educació primària
ESO	Educació secundària obligatòria
L	
LIC	Llengua, interculturalitat i cohesió social
N	
NEE	Necessitats educatives especials
P	
PAT	Pla d'acció tutorial
PEC	Projecte educatiu de centre
PEE	Pla educatiu d'entorn
PI	Pla individualitzat
PLC	Projecte Lingüístic de centre
PZE	Pla de zona educativa
S	
SEEM	Servei educatius específics per alumnes motrius
SEZ	Servei educatiu de zona

14. ANNEXOS

14.1 Entrevistes a les escoles

Entrevista 1: L'Arboç

1. És una escola que està situada a la província de Tarragona, concretament a la població de l'Arboç. Té un total de 535 alumnes repartits entre infantil i primària. Té dues línies, però degut al creixement de la seva població s'ha hagut de triplicar una línia al Cicle Inicial i per al 1r Curs de Cicle Mitjà. Existeix un nombre elevat d'alumnes castellanoparlants. La majoria d'alumnes nouvinguts són magrebins i romanesos hi ha aproximadament un 35% d'alumnat immigrant.

2. Sí, el centre ha elaborat un pla d'acollida que està basat en punts generals del PEC (projecte educatiu de centre), però d'una forma més esquemàtica. Hi participa el coordinador LIC, la mestra d'aula d'acollida i l'Equip Directiu.

3. El primer contacte amb la família el fa l'Equip Directiu que realitza una primera entrevista inicial per conèixer les dades generals dels nen, com per exemple si ha estat escolaritzat d'una forma contínua.

La segona entrevista la realitza la mestra d'acollida, on s'informa de l'organització del curs, dels llibres que ha de portar, el xandall per la classe d'educació física, documents que necessiten, etc.

4. S'utilitza un traductor per magrebins i romanesos.

5. Tot els documents entregats a les famílies estan traduïts en la llengua corresponent. La Generalitat té tots els documents traduïts i penjats a Internet a disposició de tothom.

6. Serveis externs del centre:

- Té Assessora LIC: que ajuda a la mestra d'acollida i a l'Equip Directiu.
- EAP només a l'aula ordinària
- La Psicòloga de l'Ajuntament

7. L'acollida a l'aula ordinària no es fa.

8. El criteri d'entrada són nens no catalans que mai han estat escolaritzats en un centre de Catalunya. Als 2 anys ja van a l'aula ordinària si superen les proves A1 de Català (usuari bàsic) a final de curs o bé a meitat del curs. S'incorporen a l'aula d'acollida quan arriben al centre.

9. El curs 2008-2009 hi havia 15 alumnes, el curs 2009-2010 13 alumnes.

10. L'aula d'acollida és la classe més petita, segons comenta la mestra la més cutre. L'aula disposa de 4 ordinadors més un escàner. Fa tres anys la Generalitat va donar 1400 euros per comprar material.

L'aula s'organitza per racons: (molt manipulatiu)

- Ordinador
- Lectura
- Joc

Es fan grups homogenis: Cicle Mitjà amb Superior o bé per edats.

Les parets de la classe disposen de molta informació penjada com mapes, cartells, dibuixos, etc.

És una classe lluminosa però força petita.

11. L'Avaluació inicial es fa a les àrees de Llengua Catalana i Matemàtiques en la seva llengua materna. Les proves ens les dóna preparades el departament. S'adapta tot allò que es pot, ho fa la mestra de l'aula d'acollida. Segons el criteri que marca la Generalitat l'acollida s'ha de fer a partir de 3r de Primària.

12. L'Àrea que es treballa a l'aula d'acollida és la Llengua Catalana, a partir d'altres àrees com el medi natural i social .

13. La metodologia és molt variada, es prioritzen les activitats orals, perquè dinamitzen el grup i possibiliten la participació de tots els nens/es. Es realitzen activitats en petits grups, activitats amb tota la classe, individuals (normalment per treballar la llengua escrita) i amb parelles. Sempre intento que les activitats siguin el més amenes possibles i participatives.

14. Es prepara tot tipus de material adaptat (abecedari, vocabulari, bingos de números i animals, fotos d'animals, de llenguatge,...), però he de reconèixer que tinc força material que he anat aconseguint amb el temps, portat de casa,... llibres de vocabulari, de conceptes bàsics, adjectius, verbs,... utilitzo molt el Vincles, el joc de Olívia, llibres com: Fem paraules, el Comencem, i programes educatius com: Galí, el món per un forat, iniciació a la lectoescriptura, ortografia, el Clic,... A l'aula ordinària també se li adapta el material.

15. Les hores que el nen surt de l'aula ordinària per anar a l'aula d'acollida són a les classes de Llengua Catalana, Matemàtiques i Medis. S'aconsella que les classes de Llengua Castellana i Anglès no es facin per no barrejar altres llengües mentre s'aprèn Llengua Catalana.

16. El temps programat a l'aula d'acollida és mitjà jornada lectiva com a màxim. Assisteixen normalment entre 8 i 10 hores.

17. La relació tutor/a- nen acostuma a ser molt freda. En canvi, es crea un vincle (és la referència) nen/mestra amb l'aula d'acollida.

La relació nen/nen acostuma a ser molt bona. No hi ha cap tipus de discriminació a l'aula d'acollida. Són amics encara que siguin de cicles diferents.

18. Les famílies no participen en les activitats del centre sobretot les magrebines. A les Colònies, sortides,... no van i les nenes menys. No és un problema econòmic sinó cultural.

Els pares no assisteixen a la reunions convocades pel tutor, en canvi quan és la mestra de l'aula d'acollida qui organitza una tutoria els familiars assisteixen. La mestra és un referent pels familiars dels nens d'aula d'acollida.

Hi ha un col·lectiu de pares i mares que des del Consell Comarcal assisteixen a classes de Llengua Catalana.

19. Es fa una coordinació setmanal entre tutors d'aula ordinària per intercanviar informació.

Entre el tutor d'acollida i cap d'estudi no es fa i entre el tutor d'acollida i tutor d'aula ordinària depèn de la implicació de cadascú.

Els mestres no s'impliquen en saber què es fa a l'aula d'acollida, ni en preocupar-se de què s'està treballant; a molts només els hi va bé, perquè t'emportes els nens de l'aula ordinària.

20. Les assignatures que els alumnes fan a l'aula ordinària les avalua el tutor de l'aula. No s'adapten els exàmens . S'haurien de fer un PI. També s'hauria de fer un ACI per un alumne nouvingut, on és recull l'historial del nen, les assignatures que fa i amb quin mestre les fa i quina matèria ha treballat, d'aquesta manera s'obliga al mestre a complir amb allò establert.

L'assignatura de Llengua Catalana que es fa a l'aula d'acollida es prepara un informe on consta l'expressió oral/ escrita, la comprensió, el vocabulari i la integració del nen/a. Aquest informe s'ajunta amb l'informe de la tutora de l'aula ordinària

21. Les dificultats en què ens trobem és que:

- No hi ha coordinació entre els diferents professionals.
- Els mestres interins també és una dificultat afegida. Cada any els canvien i encara és més difícil accedir a ells i marcar unes pautes.
- Els demès mestres no saben com funciona l'aula d'acollida. Per exemple, jo vaig estar l'any passat uns mesos de baixa i la noia que em va venir a substituir no havia fet mai aula d'acollida. No tenia gaire idea de com funcionava l'aula. Doncs jo, des de casa vaig tenir que anar explicant-li tot, perquè els demès mestres no sabien com funciona.
- Tenir una infraestructura per treballar en bones condicions.
- Evidentment sempre falten recursos, sobretot humans. Concretament, faltaria més personal pel que fa a l'aula d'acollida.

Entrevista 2 : Lleida ciutat

1. L'escola està situada a Lleida ciutat. L'escola té dues línees amb un total de 468 alumnes des de P3 fins a 6è de primària. Hi ha un 25% d'immigració en el centre. El tipus d'alumnat nouvingut és marroquí, romanès i sud-americà (Colòmbia, Uruguai i Argentina). Puntualment hi ha algun cas de Bulgària i Ucraïna.

2. El centre ha elaborat un pla d'acollida a partir del Projecte educatiu de centre. Va participar en la seva elaboració l'equip directiu i l'assessor LIC. Actualment estan elaborant el pla lingüístic.

3. Es realitza una entrevista inicial on participa un membre de l'equip directiu, la tutora d'aula ordinària i la tutora d'aula d'acollida. Normalment en aquesta entrevista assisteix tota la família en el cas dels marroquins i els sud-americans acostuma assistir la mare. En aquesta primer entrevista s'explica el funcionament del centre, la classe assignada, s'ensenyen les instal·lacions, s'explica l'horari,...

4. En el cas de no poder comunicar-se amb la família s'utilitza un traductor del consell comarcal o a vegades és la pròpia família qui porta un conegut o un familiar per fer les traduccions.

5. Tots els documents estan traduïts en l'idioma corresponent.

6. Un cop a la setmana assisteix al centre l'EAP. També hi ha un assistent social, una psicòloga i l'assessor LIC.

7. El nen abans d'assistir a l'aula ordinària va a l'aula d'acollida on es dona l'horari del trimestre i s'explica una mica el funcionament i normes del centre. Després assisteix a l'aula ordinària on se li presenten als seus companys. Tots els nens nouvinguts se li assignen un company-guia pels primers dies.

8. Els alumnes que van a l'aula d'acollida són tots els nens nouvinguts. Poden estar a l'aula d'acollida un màxim de 2 anys.

9. El curs s(2009-2010) van 10 alumnes i el curs (2008-2009) van assistir 13.

10. Hi ha tres racons: lectura, treball individual i d'informàtica. És una aula petita i ben il·luminada, en totes les parets hi ha làmines (les estacions de l'any, abecedari, imatges,...). en el racó de lectura hi ha com una petita biblioteca i on espai per seure i poder llegir. Al racó de treball individual hi ha una filera de taules per poder treballar l'expressió escrita i per acabar al racó d'informàtica hi ha 4 ordenadors amb escàner i impressora de color.

11. És la tutora de l'aula d'acollida qui realitza l'avaluació inicial de llengua i matemàtiques amb el seu idioma. És una avaluació preparada pel departament i es pot trobar penjada a l'espai Lic .

12. Es treballa únicament la llengua catalana.

13. L'alumne participa activament en tot el procés – aprenentatge. S'intenta que la metodologia sigui molt dinàmica amb molt reforç visual. Es treballa en petit grup sobretot per l'expressió oral i els jocs (com lince, memori, bingo, cartes de família,...) i més individual quan fan activitats a l'edu365 i a l'expressió escrita.

Es treballa amb els llibres que recomana el departament que són el “Nexe”, “Vincles” i “cues de llengua”.

14. Sí, a l'aula d'acollida hi ha molt material adaptat d'anys anteriors. A l'aula d'ordinària també s'adapta material i alguns casos es pot fer un PI.

15. L'aula d'acollida està oberta totes les hores de classe lectiva. Cada alumne s'adapta a l'aula d'acollida en funció del seu horari de classe. Les especialitats les fan a l'aula ordinària.

16. De 10 a 15 hores depenen de cada cas. Cada trimestre és un horari diferent en funció de l'evolució del nen.

17. A l'aula d'acollida tenen molt bona relació entre ells. Amb la resta d'alumnes de la seva classe no tenen cap problema és relacionen bé, tot i que al pati es veuen subgrups, els marroquins s'acostumen anar junts i els d'Amèrica llatina també.

Amb la mestra de l'aula d'acollida tenen molt bona relació, és la referència per a tots els alumnes nouvinguts.

18. La veritat és que no participen gaire en les activitats del centre. A vegades costa perquè vinguin a buscar les notes del trimestre. Et pregunten moltes vegades si és necessari.

19. Existeix una hora de coordinació setmanal, encara que no sempre es compleix entre la tutora d'aula d'acollida i la tutora de l'aula ordinària. A vegades també intervé l'EAP.

20. Fa una avaluació final la tutora d'acollida. Se'ls avalua totes les àrees menys la llengua catalana que es fa un informe on consta la progressió en la llengua catalana a nivell oral i escrit i la seva comprensió. En aquest informe també consten els hàbits socials i escolars dels nens.

21. Fins fa molt poc la tutora de l'aula d'acollida s'ho havia de fer tot ella sola sense l'ajuda de ningú. Ara té l'ajuda dels serveis externs com l'EAP i l'assessor LIC per orientar-la i assessorar-la.

Falta més coordinació amb la resta de mestre (els especialistes) per fer traspàs d'informació.

Entrevista 3: Balaguer

1. L'escola està situada a la província de Lleida, concretament a la població de Balaguer. És una escola de dues línies que comprèn des de P3 a 6è de Primària, però excepcionalment a 5è de primària hi han tres línies, la resta de cursos sobrepassen els 25 alumnes a l'aula. En total hi ha 495 alumnes. Aquesta concentració d'alumnes és degut a la falta d'escoles públiques que pateix la zona.

El tipus d'alumnat nouvingut que tenim en el centre majoritàriament són romanesos i llatinoamericans, procedents de Colòmbia, Equador i Argentina, algun nen/a marroquí, gambià i rus.

El tant per cent d'immigració que té l'escola en aquests moments està al voltant del 18.

2. Obligatòriament l'escola té elaborat el pla d'acollida, el qual no està fet a partir del PEC. Hi participa l'assessor LIC i el coordinador LIC del centre.

Ara està treballant direcció i el coordinador LIC en el pla lingüístic que ha d'estar finalitzat a finals d'abril. Volem formar una comissió per fer el seguiment d'aquest pla amb el cap d'estudis, coordinador LIC i els coordinadors de cada cicle.

3. La cap d'estudis realitza una entrevista inicial a la família.

La direcció els informa sobre el funcionament del centre, per exemple que han de portar bata, la classe que els hi tocaria, els papers necessaris per a fer la matrícula, el de les vacunes etc.

La pre-matriculació es fa a través de l'EAP, on es crea una junta amb l'inspector (qui té més pes) i es decideix a quina escola assignar el nen/a. Per arribar aquesta designació es té en compte determinades variables com quina edat té el nen i a quins centres hi ha plaça. A l'inici de curs no hi ha cap més entrevista amb la família, ja que és el cap d'estudis l'encarregat de posar al corrent a la família.

4. De moment, no ens hem trobat amb la problemàtica de la llengua, perquè la majoria de nens/es són d'origen romanès i llatinoamericà que ja tenen una mínima noció d'espanyol. Per exemple els romanesos en el seu país segueixen algunes sèries en espanyol.

En el cas que ens fes falta acudim al Consell Comarcal que tenen un servei de traducció de molts idiomes.

5. No tenim els documents traduïts, simplement el que fem és orientar-los alhora de completar el document.

6. L'EAP, l'assessora LIC, l'assistent social i la psicòloga.

7. El nen/a va directament a l'aula ordinària amb el tutor. Se'ls hi explica als demés alumnes de l'arribada d'un nou company i se li assigna un lloc de treball i un espai per ell (lloc a la prestatgeria).

Aconsello a la tutora d'aula ordinària que assegui el nou alumne al costat o a prop d'un nen que parli el seu idioma, durant les primeres tres setmanes, després canviar-lo de lloc per a què ell es vagi espavilant i agafant autonomia.

8. Nens/es nouvinguts que no han estat mai escolaritzats a Catalunya. La normativa marca que l'aula d'acollida es començarà a fer des de 3r de primària fins a 6è, però nosaltres agafem també 1r i 2n. La normativa aconsella no tenir més de 10 alumnes alhora dins l'aula d'acollida. S'incorporen la primera setmana de classe, després d'organitzar el seu horari.

9. El (2008-2009) vam tenir 26 alumnes a l'aula d'acollida i el curs (2009-2010) 21, com es veu és una escola amb un elevat nombre d'alumnes que va a l'aula d'acollida.

10. L'aula d'acollida està organitzada per zones. Hi ha la zona de parla, és on es repeteixen rutines, dies de la setmana, mesos de l'any, parts del cos etc; la zona d'escrit que es treballa per centres d'interès com la quaresma, carnestoltes, l'hivern etc fomenten a partir d'aquests temes les costums del nostre país; la zona dels ordinadors on hi ha 4 ordenadors i una impressora on a partir de diverses adreces educatives d'Internet treballen els temes que s'estan tractant a l'aula; i la zona de joc on hi ha 2 zones de joc en grup.

El material audiovisual utilitzat és Jclíc, el Galí, el Quídam, l'Exler, el món per un forat (minivideos), Víncles i Mutsdemots.

A l'aula també disposem d'un mp3 on s'escolten cançons com: dies de la setmana, àpats, el bon dia, mesos de l'any...

L'aula és espaiosa i lluminosa. Totes les parets de l'aula estan adornades de cartolines, mapes, esquemes amb els continguts dels temes treballats.

Pel que fa al mobiliari de l'aula, hi ha una taula central en forma d'u, on fan tota la part d'expressió oral, i taules individuals agrupades de 4 en 4.

11. Es fan dues avaluacions inicials, una de llengua i una de mates. La de llengua és fa amb l'idioma del país del nen/a, se'l fa llegir, si coneix les lletres etc; la mestra s'ajuda d'un material de suport on es plasma el com s'ha de pronunciar el text que ha de llegir el nen. D'aquesta manera, la mestra pot avaluar la seva agilitat, habilitat, si respecta la puntuació en la lectura i determinar quin nivell té.

La de mates se'ls fa treballar el càlcul i numeració. Totes dues avaluacions són extretes d'un model que té el departament.

12. L'única àrea que es treballa a l'aula d'acollida és la llengua catalana a nivell oral i escrit.

13. A l'aula d'acollida tant es treballa individualment com en grup. Es fomenta la participació en equip, perquè moltes de les activitats plantejades estan enfocades a treballar aquest aspecte.

Es treballa a partir de fitxes, làmines, jocs, contes, material audiovisual i cançons.

El primer cicle la majoria d'activitats són de caràcter oral on treballem vocabulari i expressió, tot i que hi ha una petita part escrita on els nens/es de l'aula d'acollida s'inicien a la lectoescriptura.

Als cicles mitjà-superior tant realitzant activitats orals com escrites. Concretament, al cicle mitjà s'intenta reforçar la cal·ligrafia i la gramàtica a través dels centres d'interès.

14. Fa tres anys ens van assignar 1200 euros per material per a l'aula d'acollida. Amb tants pocs recursos econòmics ens veiem amb la necessitat d'elaborar els nostres propis jocs com el de buscar la paraula que li correspon a la imatge i fer la parella, dòminos fets amb cartolina i plastificats, a partir de revistes traiem fotos per a treballar el tema que estem tractant, fer ampliacions de contes amb làmines, entre d'altres.

Per altra banda també tenim jocs comprats o portats de casa meua com el "qui és qui", "Memoris", "l'Olivia", el "Lògico", alguns llibres molts visuals, i treballem molt el llibre de text el "Paraules".

15. Els nens/es van a l'aula d'acollida a les hores de llengua catalana i medis, pel que fa a la llengua castellana també van tots els nens, menys els procedents de llatinoamericà. A matemàtiques, anglès, plàstica, educació física i música es queden a l'aula ordinària. Puntualment deixo que algun alumne/a assisteixi alguna classe de medi per a què es vagi fent una idea de què tracta.

16. No poden superar la meitat de les hores lectives a l'aula d'acollida, per tant són 15 hores com a màxim. En aquells casos que considero de més necessitat si assistiran al màxim d'hores permeses, però normalment els/les alumnes aniran entre 8 i 10 hores.

Per determinar l'evolució d'un alumne/a a l'aula d'acollida s'ha creat el PI elaborat per tots els mestres que estan en contacte amb el nen/a, especialistes, coordinador LIC i mestra d'acollida i d'ordinària.

El PI consisteix en el “currículum” acadèmic del nen/a, on tot ha d’estar reflectit; des del primer dia es va controlant com evoluciona el nen en totes les matèries, d’aquesta manera es fa un seguiment més detallat. Cada trimestre s’actualitza les valoracions que es facin.

17. Entre alumnes no hi ha cap problema alhora de relacionar-se, però sí que hem observat que per exemple alhora del pati s’ajunten romanesos amb romanesos.

Els alumnes de l’aula d’acollida, en general es porten bé encara que siguin de diferents cicles.

Pel que fa a la relació alumne- mestre tenen un vincle més afectiu amb la tutora d’acollida i especialistes que amb la tutora d’aula ordinària, perquè es senten més segurs i arropats.

18. En les activitats que poden assistir els pares com carnestoltes, castanya hi ha força participació.

19. Cada trimestre es fa la coordinació per veure l’evolució del PI de l’alumne, però a nivell setmanal o quinzenal no hi ha res establert, perquè no hi ha temps. De forma informal sí que hi ha una comunicació entre els tutors d’ordinària i d’acollida.

20. Cada tutor, tant el d’aula ordinària com el d’acollida fan les seves avaluacions independentment. A l’aula d’acollida només s’avalua la llengua catalana sense posar una nota concreta, sinó es té en compte l’evolució.

21. La dificultat més evident amb la que em trobo és amb un número elevat d’alumnes junts en hores concretes en l’aula. M’agradaria estar més per ells i així podria avançar més l’expressió oral si tingués menys alumnes.

Per altra banda, em sento sola perquè només puc comentar les dificultats de l’aula d’acollida amb el coordinador LIC, però aquest només et pot orientar amb casos puntuals, no amb el treball diari, ja que acostuma a ser un especialista. Abans es realitzaven reunions entre l’assessor LIC i altres mestres d’acollida de la província en hores lectives, actualment es segueixen fent, però en horari no lectiu, fet que ha provocat suspendre les reunions per falta d’assistència per part del professorat.

També, em trobo amb alumnes de totes les classes i per tant, encara em dificulta més la coordinació amb tots els tutors.

Evidentment, hi ha falta de recursos materials. Considero que una aportació que ens van donar ara fa 3 anys de 1200 euros és escassa pel nombre d'alumnat que tenim a l'aula d'acollida. No es pot fer una aportació econòmica igual a tots els centres sense tenir en compte el volum d'alumnat nouvingut.

Des de fa temps que reclamo un altre mestre de suport per a l'aula d'acollida a jornada completa, però amb les retallades que hi ha és difícil aconseguir-ho.

Entrevista 4: Barcelona ciutat

1. L'escola està situada a Barcelona ciutat, concretament al barri de Nou barris. És una escola de dues línies amb un total d'alumnes al voltant dels 450 que comprèn educació infantil i primària. Té un elevat nombre d'alumnes procedents d'altres països. Actualment hi ha un 85% d'alumnat immigrant. Els primers nouvinguts a l'escola eren alumnes sud-americans i magrebins, actualment l'escola té més de vint nacionalitats diferents.

2. Sí, l'escola té elaborat el pla d'acollida i el pla lingüístic. De fet és obligatori que totes les escoles els tinguin elaborats i actualitzats. En l'elaboració d'aquest pla va participar l'equip directiu, l'assessor LIC, el coordinador LIC i la tutora de l'aula d'acollida.

3. L'entrevista inicial que es fa un alumne nou l'ha realitza l'equip directiu on s'explica breument les característiques, normes, funcionament del centre, etc. Després es fa una segona entrevista on intervé les tutores tant de l'aula d'acollida com de l'aula ordinària per parlar de temes més relacionats amb el nen historial acadèmic, dades familiars, sanitàries,...

A l'inici de curs la direcció del centre fa una reunió amb les famílies nouvingudes i els traductors i els seus tutors corresponents. Primer es fa una explicació a totes les famílies del funcionament de la nostra escola i del sistema educatiu de Catalunya. Després fem un esmorzar comunitari amb els productes de la nostra terra aportats per l'escola i amb la diversitat de menjars aportats per les famílies nouvingudes. Seguidament es fan les

entrevistes amb les famílies-traductor/ra-tutors-tutores. Fa cinc anys que fem aquesta activitat i té molt d'èxit.

4. Sempre amb els traductors.

5. Tots els documents que s'entreguen a les famílies estan traduïts en l' idioma que correspon.

6. L'EAP que assisteix al centre dos cops la setmana i fins i tot a vegades ve 3 cops; l'assessor LIC, psicòloga i l'assistent social, logopeda, CDIAP, CSMIJ.

7. Les tutores de l'aula d'acollida fan la rebuda de l'alumnat en el seu primer dia d'escola, ajudant-lo en la seva presentació a l'aula ordinària. Se'ls hi assigna un alumne-guia durant els primers 15 dies.

8. A les aules d'acollida van nens nouvinguts hagin estat o no escolaritzats en el seu país. La temporalització de l'estada a l'aula és molt relativa i depèn de cada alumne, tot i que el temps màxim ha de ser de dos anys. I no es poden incorporar fins a 3r de primària.

9. Aquest curs (2009-2010) assisteixen 28 alumnes i el curs passat 33.

10. És una aula força gran, molt lluminosa i molt acollidora. Està distribuïda per espais, hi ha l'espai d'ordinadors i material audiovisual, l'espai de lectoescriptura, l'espai de jocs i material divers i l'espai de conversa. Hi ha taules individuals col·locades en forma de U. Tota la classe està decorada amb murals, mapes, cartells fets pels alumnes.

11. Si, es fa el primer dia per conèixer el nivell de l'alumne. La prova és de mates i català ens l'ha facilitat el departament.

12. Es prioritza dins l'aula d'acollida la llengua catalana i sobretot l'expressió oral.

13. Una metodologia variada i dinàmica, es treballa a partir de jocs, dramatitzacions, poemes, pàgines web com l'edu365, vídeos, conferències,...

14. S'encarrega d'adaptar el material el responsable de l'aula d'acollida. Existeixen molts recursos i molt material que ja està preparat per ser utilitzat. També amb els anys vas adquirint i guardant molt material. Els tutor/es de l'aula ordinària també adapten molt material. En el cas de l'alumnat nouvingut també es fa un PI.

15. L'aula d'acollida està oberta des de les 9h del matí fins a les 5h de la tarda. l'horari S'assisteix en funció de les necessitats del nen. No assisteixen mai a l'aula d'acollida quan tenen àrees en què el nen es pot desenvolupar bé com per exemple la plàstica, la música i l'educació física, aquestes no es toquen mai.

16. L'alumne assisteix entre 8 i 12 hores setmanals depenent de les necessitats i de l'horari. A vegades vénen per cicles o nivells d'aprenentatge similars o individualment segons el cas i segons el trimestre, perquè cada trimestre es fa una valoració i es torna a fer un horari nou. El fet que hi hagi dues tutores destinades a l'aula d'acollida facilita molt la feina.

17. No hi ha cap dificultat en la relació entre alumnes, sobretot els que assisteixen a l'aula d'acollida. S'ajuden molt entre ells. Amb les tutores d'acollida tampoc les tenen són el punt de referència.

18. Hi ha molta participació per part de les famílies. Sempre que l'activitat ho requereix assisteixen a les festes, moltes vegades acompanyades dels traductors.

19. Hi ha fixa una hora setmanal per coordinació. Assisteixen les tutores de les dues aules.

20. Es fa una avaluació a final de curs de llengua catalana per veure l'evolució del nen o nena. Aquesta avaluació la realitza la tutora de l'aula d'acollida.

21. Fa cinc anys que està en funcionament l'aula d'acollida, des de les hores han hagut molts canvis. La valoració és bona, però encara falten moltes coses per millorar. Unes de les tutores de l'aula d'acollida em comenta que porta ja tres anys a l'aula això és positiu perquè cada any es segueix amb una mateixa línia. L'altre normalment cada any

és una interina i això dificulta la feina perquè qui no ha estat mai en l'aula d'acollida no coneix el seu funcionament. De totes maneres comenta que són unes privilegiades perquè poden ser dues persones atenent aquest alumnat nouvingut.

Ara estan introduint que a estonetes van a fer suport dins l'aula ordinària, però no es pot sempre. Cada any és diferent depenen dels nens i dels horaris. Però, la línia és intentar fer suport dins l'aula unes hores cada setmana, sobretot als alumnes que anteriorment ja havien estat a l'aula d'acollida.

Entrevista 5: Sitges

1. L'escola està situada a la província de Barcelona, concretament a la població de Sitges. L'escola és de dues línies per curs amb una ràtio de 25 alumnes per aula. En total hi ha al voltant de 453 alumnes repartits entre Educació Infantil i Primària. La majoria d'alumnes són castellanoparlants. El tant per cert d'immigració que té l'escola està al voltant del 18%. El tipus d'alumnat nouvingut que tenim en el centre majoritàriament són procedents de llatinoamericà: Colòmbia, Bolívia, Paraguai, Xile hi ha algun nen/a marroquí, francès, anglès i xinès.

2. El centre té elaborat el Pla d'acollida a partir del Projecte Educatiu de Centre (PEC). En l'elaboració del pla ha intervingut la cap d'estudis, el coordinador LIC del centre i la tutor de l'aula d'acollida.

3. Qui realitza el primer contacte amb la família és l'equip directiu a través d'una primera entrevista per explicar i demanar informació relativa a la seva escolarització, ja que moltes vegades arriben sense cap tipus de documentació com informes i per explicar el funcionament i les normes del centre. El primer dia assisteixen a l'aula d'acollida on la mestra els hi passa les proves inicials de llengua i matemàtiques per saber en quin nivell es troben.

La segona entrevista la realitza la tutora de l'aula ordinària amb la mestra de l'aula d'acollida per fer traspàs d'informació sobre les dades personals i familiars de l'alumne, dades lingüístiques (la llengua que parlen habitualment la família,...), estat actual dels pares (separats,...), aspectes sanitaris (malalties, operacions, vacunes,...), dades psicomotrius (edat en què va començar a caminar, part dels cos dominant,...), historial acadèmic,...

4. Aquesta primera entrevista s'intenta donar la màxima informació a la família. Normalment no s'utilitza cap traductor, ja que hi ha molts llatinoamericans. Per la resta normalment la traducció ho fa un familiar o amic de la família. Si fos necessari es pot demanar el traductor.

5. Els documents no estan traduïts. La família ve acompanyada d'un familiar que els hi tradueix.

6. Disposen de l'EAP que ve un cop al mes, un logopeda, un fisioterapeuta i l'assessor LIC.

7. El que s'hauria de fer el primer dia que el nen va a l'aula ordinària és fer una presentació a la resta de companys parlant una mica del país d'origen del nen nouvingut, buscar per exemple el país al mapa, buscar algun material per internet per poder treballar amb la resta de companys, però la realitat es ven diferent puc assegurar que la majoria de tutors no ho fan.

8. Els nens i nenes que no han estat mai escolaritzats a Catalunya tenen dret d'assistir a l'aula d'acollida amb un temps màxim de 2 anys a partir del 3r curs d'educació primària.

9. En el curs 2009-2010 hi ha 16 nens (5 bolivians, 3 anglesos, 2 uruguaians i la resta 1 de Paraguai, Xina, Brasil, Xile, Colòmbia i França). El curs 2008-2009 van assistir 26 nens.

10. L'aula està organitzada per racons: hi ha un racó d'informàtica amb quatre ordinadors, radiocasset, impressora i escàner; el racó de la lectoescriptura amb una taula llarga per poder treballar l'expressió escrita i un racó per treballar l'expressió oral amb material manipulatiu. L'aula és molt petita comenta que era un espai que ningú volia. Està molt decorada amb cartells, abecedari, mapes, amb molta informació a les parets. Molt poc lluminosa.

11. Si es realitza l'avaluació inicial que dóna el departament que es troba penjada a la xarxa a l'Espai Lic de mates i llengua. Aquesta avaluació està amb molts idiomes i és més fàcil poder fer l'avaluació d'una forma més exacte.

12. Es treballa molt amb el suport informàtic, ja que hi ha molts recursos a la xarxa i als nens se'ls i fa molt més atractiu. Sobretot treballa amb el "Comencem" per cicle superior i amb el "Nexe" per cicle mitjà paral·lelament amb els temes del Nivell A-1 , Per treballar la comprensió i expressió oral i escrita : Vocabulari específic per temes, estructures de conversa derivades de cada tema i de situacions relacionades amb la llengua, conceptes bàsics de cada tema, gramàtica (determinats, adjectius, concordança de gènere i número, contraris, pronoms personals, conjugació del present, passat i futur,...) i fonètica i ortografia (alfabet, ordre alfabètic, nom i so de les lletres, discriminació auditiva dels sons, contraposicions, discriminació visual de les grafies i dígrafs, majúscules i minúscules, separació de paraules.

13. Sí, la llengua catalana és el principal objectiu de l'aula d'acollida. Més endavant s'intenta que treballi altres àrees, com medi, però prioritzen els continguts. Es treballa molt vocabulari bàsic i es substitueixen els conceptes per fotografies o imatges.

La metodologia és molt dinàmica. Tot i que, aquest any els nens no són gaire dinàmics i no donen gaire joc. El treball és molt visual i manipulatiu. A vegades es treballa individualment o en parelles. Aquest any com són menys alumnes a l'aula d'acollida no podem treballar tant en petit grup.

14. Hi ha molt material adaptat d'anys anteriors. Està tot guardat perquè no cap res més a l'aula. Està tot classificat per temes per així poder-lo utilitzar més fàcilment. El responsable de l'aula ordinària també s'encarrega d'adaptar el material.

Les hores que el nen està a l'aula ordinària no se li adapta el material, ja que són assignatures com plàstica, música, educació física que no necessiten adaptació.

15. El nen que té competències en una àrea se li respecta i es queda a l'aula ordinària. Per exemple un nen de parla anglesa assistirà a la classe d'anglès. S'intenta que a l'hora de Educació física, anglès, música i plàstica les especialitats el nen estigui dins l'aula ordinària. Però no sempre és possible, ja que organitzar i fer quadrar l'horari és una

feina molt laboriosa. Normalment l'horari s'organitza per cicles i a vegades per cursos, en funció de la demanda i de l'organització d'aquest.

16. El nen assisteix a l'aula d'acollida de 6 a 8 hores setmanals al principi. Cada trimestre va canviant en funció de l'avanç o no del nen en la llengua catalana.

17. Existeix molt bona relació entre ells, s'ajuden molt. La relació amb la mestra de l'aula d'acollida també és molt bona, se senten protegits i mimats. En canvi, la relació amb la tutora de l'aula ordinària acostuma a ser més freda i distant.

18. Participen molt poc les famílies en les activitats del centre. El curs passat vaig intentar organitzar un taller de cuina per promoure la participació d'aquestes famílies, però la direcció del centre no ho va creure oportú que es tires endavant.

19. El curs passat es va intentar pactar un dia a la setmana per poder fer una coordinació entre els tutors/es de l'aula ordinària i l'aula d'acollida, però va ser impossible. Si et sóc sincera els vaig perseguir a l'hora de pati.

20. A final de curs o quan un alumne es dona de baixa de l'aula d'acollida es realitza una prova de llengua catalana per veure si han assolit els objectius proposats en l'expressió oral i escrita i comprensió lectora.

21. Un dels principals objectius es aconseguir la plena coordinació de tots els mestres implicats amb aquell nen o nena que assisteix a l'aula d'acollida. S'ha de tenir en compte que el tutor de l'aula d'acollida és un auxiliar el màxim responsable és el tutor de l'aula ordinària.

Una altra dificultat és la manca de col·laboració de les famílies, és important establir unes pautes per treballar amb el nen nouvingut.

Un aspecte a millorar des del centre és aconseguir fer les entrevistes amb les famílies abans que el nen vingui a l'escola i no quan ja hi porta uns dies. La sisena hora a dificultat molt. És important que el nen conegui el funcionament, l'organització els tutors responsables abans de venir per primera vegada a l'escola.

Entrevista 6: Pineda de Mar

1. L'escola està situada a la província de Barcelona, concretament a la població de Pineda de Mar. Comprèn tota la etapa d'educació infantil i primària sent una escola de dues línees a excepció de 6è curs que són tres. Hi ha un total de 523 alumnes i 28 mestres. Amb un 20% d'immigració procedent de 21 països diferents, per tant tenim una gran varietat de llengües i dialectes.

2. Tenen un Pla d'acollida, però comença ha quedar-se desfasat, i ara estan elaborant un altre a partir de diferents models extrets del pla d'acollida i del projecte lingüístic de la Generalitat. Participa el mestre d'aula d'acollida, la coordinadora LIC (és un membre del claustre que coordina els aspectes lingüístics de l'escola) i l'assessora LIC (persona fora de l'escola que s'encarrega d'assessorar més l'acollida).

3. Es realitza una entrevista inicial amb les famílies, la fa un membre de l'equip directiu (el director o el cap d'estudis). Aquest primer contacte és molt important, perquè ha de tenir una actitud afable i acollidora. Aquesta entrevista es fa abans que el nen comenci l'escola i consisteix en:

- Recollir dades personals del nen.
 - Informar del sistema d'educació a Catalunya (etapes, cicles,...) i del període de sol·licitud de les ajudes i beques.
 - Informar de les llengües oficials i curriculars del centre.
 - Comunicar el funcionament del centre: horaris, normes bàsiques, sortides del centre,...
- Tota aquesta informació se'ls hi dona per escrit amb un document amb la seva llengua o adaptat amb dibuixos.

La segona entrevista la realitza la tutora d'acollida i consisteix en recollir dades més a fons sobre el nen. Les informacions que facilita la família són:

- Dades generals del nen.
- Dades de salut i evolució de l'infant (si pren algun medicament, si fa alguna dieta especial,...).
- Dades acadèmiques dels estudis anteriors: la majoria no ho porta, per tant, s'intenta esbrinar si ha estat escolaritzat o no, i si ha estat regulat en la seva escolarització o no.

Després es realitza una visita pel centre per veure els diferents espais de l'escola.

Un cop obtinguda tota la informació la mestra de l'aula d'acollida passa un informe bàsic del nen a la mestra d'aula ordinària i als especialistes, i a tots aquells que estiguin implicats amb el nen.

4. La comunicació es fa a través d'un mediador o traductor o en algun cas a través d'algun familiar que porti temps aquí.

5. Sí, com s'ha explicat abans els documents entregats a les famílies estan traduïts en el seu idioma.

6. Serveis externs:

- EAP: Equip d'orientació i d'assessorament psicopedagògic.
- Assessora LIC.
- CDIAP: Centre de desenvolupament infantil i atenció precoç.
- CSMIJ: Centre de salut mental i juvenil.
- Logopèdia: CREDA.

7. El primer dia de classe l'alumne no entra a les 9h com la resta de nens, s'acorda amb la família començar una mica més tard. És important pactar el dia d'entrada i hora amb la mestra d'acollida, perquè així em serà més fàcil atendre'l.

Se li presenta la seva tutora a l'aula ordinària. Prèviament la tutora informe al grup-classe de l'arribada d'un nou company, es fa una mica de treball amb els nens de la classe, com es diu, d'on ve... després se li busca un nen guia que parli la seva llengua.

8. A les aules d'acollida només van nens nouvinguts hagin estat o no escolaritzats en el seu país. La temporalització de l'estada a l'aula és molt relativa i depèn de cada alumne, tot i que el temps màxim ha de ser de dos anys. Per decidir si l'alumne es dona d'alta de l'aula d'acollida cal una coordinació entre la tutora i la mestra d'acollida.

9. El curs (2008-2009) 23 alumnes, el curs (2009-2010) 15 alumnes.

10. L'aula d'acollida és força gran, lluminosa i està dividida per racons: lectura, expressió escrita, els ordinadors i els jocs. Hi ha una taula central força gran on es fan les activitats de joc (activitats en grup), després hi han 4 taules individuals per fer

activitats d'expressió escrita, la zona de lectura es fa a la taula de la mestra, i la zona dels ordinadors hi ha 4 ordinadors amb escàner i impressora. Al mig de l'aula està la pissarra i al costat la televisió i el retroprojector. També hi ha una prestatgeria amb una gran varietat de contes. Les parets de la classe tenen poca informació penjada per exemple hi ha un mapa, un dibuix gran del cos humà, l'abecedari i els dies de la setmana.

11. Sí, es realitza una avaluació inicial en les àrees de Llengua Catalana i Matemàtiques, en la seva llengua materna, que ens permeten veure el seu nivell d'aprenentatge (els resultats els recollim en una graella d'observació). Acostumo a fer les proves passats uns dies quan el nen/a ja comença a habitar-se a l'aula d'acollida. Aquestes proves estan penjades en la web del departament.

12. L'àrea principal és la Llengua Catalana. Depenent a quin grup va el nen/a (es divideixen els nens en tres grups: nouvinguts, d'anys passats o lectoescriptura) es pot treballar també alguna altra àrea, normalment Ciències Naturals. Per exemple: amb els alumnes nouvinguts només es centra amb la Llengua Catalana, fent bàsicament llengua oral: vocabulari, lèxic,... amb els nens d'anys passats s'avança matèries com ciències naturals, comprensió lectora, expressió escrita que és el que més els hi costa. I amb el grup de lectoescriptura, s'avança en el procés de lectoescriptura, ampliació de vocabulari i expressió escrita.

13. La metodologia que utilitzo és molt variada depenent de l'activitat que es fa doncs s'utilitza uns recursos o altres, però sempre s'intenta que sigui el més dinàmica possible. Es treballa molt amb jocs, contes, cançons, també s'utilitza molt el retroprojector i l'ordinador.

Amb les activitats plantejades es treballa tant amb grup com individualment i amb parelles, com ja s'ha dit abans segons l'activitat. Totes les que es poden fer en grup es fan.

14. No tinc gaire material adaptat, ja que hi ha molt material. Feia un temps no existia ni la meitat del material que hi ha avui en dia. Sobretot les TIC, ja que a l'aula utilitzem el retroprojector, l'ordinador amb diferents programes com: "Edu 365", "Galí", el "Clic",...

Pel que fa al recursos materials a l'aula d'acollida hi ha:

- Unitats de treball del “Comencem”.
- Llibres de vocabulari.
- Trencaclosques (els vehicles, els animals, el cos, la casa i l'escola).
- El llibre Nexa “ les tres sèries”
- “Vincles 1,2, i 3” que consta d'un quadern d'exercicis i d'un cd.
- Vocabulari en imatges “ Viure a Catalunya”.
- “Prelectura de paraules” número 4.
- “Escoltem, parlem i escrivim” número 1-5.
- Dòminos d'animals, aliments i objectes.
- Abecedari de la Vicenç Vives.
- Pissarres magnètiques amb lletres majúscules i minúscules.
- Joc del “Qui és qui”.
- Jocs “Olivia”: quinto d'accions, quinto de noms i cartes de personatges.
- Bingo de números.
- Joc del penjat.
- El parxís ortogràfic.
- Dictats muts 1 i 2.
- Seqüències temporals.
- “Parlem”, “Fem paraules” i “Encreuats” de la Vicenç Vives.
- WEB de l'edu 365.cat (infantil i primària): galí, ortografia, el món per un forat,...

15. Es Respecten les àrees que el nen pugui desenvolupar-se i integrar-se al grup-classe, per tant, l'Educació Física, Música, plàstica, teatre i Llengua Castellana el nen no assisteix a l'aula d'acollida.

16. El grup dels nens nouvinguts i d'anys passats venen set hores i mitja.

El grup de lectoescriptura tres hores i mitja. Quan acaba un trimestre es fa una reunió amb la tutora de l'aula ordinària i es planteja si cal reduir les hores de l'aula d'acollida.

17. S'adapten bé. Els nens de l'aula d'acollida van molt junts, tant dins com fora de l'aula. Pel que fa a la relació amb la tutora d'aula ordinària, al principi costa, però després tenen una bona relació. Això sí, no es pot comparar amb la relació que tenen els

nens amb la mestra d'acollida, tenim un vincle especial, els nens quan venen aquesta aula venen contents, se senten més segurs que no pas a l'aula ordinària.

18. No massa, no són gaire participatius en les activitats que organitza el centre. Només assisteixen si són convocats d'una forma més oficial, com a les entrevistes,...

19. No hi ha cap coordinació establerta per fer traspàs d'informació, és la tutora d'acollida qui va darrera de la tutora d'aula o especialistes per comentar qualsevol qüestió.

20. L'avaluació la duem a terme en tres moments del procés d'ensenyament-aprenentatge: l'avaluació inicial, que ja hem parlat abans, l'avaluació Formativa que es du a terme a través de l'observació sistemàtica a la classe (anoto els progressos que van fent els nostres alumnes) i a través del seguiment en les diferents activitats d'aprenentatge, ens permet veure a on està cada nen i anar ajustant els ajuts a les necessitats que vagin tenint. I per últim, l'avaluació Sumativa que es realitza amb la informació recollida a l'avaluació formativa, a través dels PI. La tutora d'acollida només participa a l'àrea de Llengua Catalana.

21.

- Falta d'horari: 6 hores de reforç a cicle inicial més substitucions puntuals, això fa que l'horari d'aula d'acollida es desmunti en algunes ocasions. Hauria de tenir un horari tot destinat a l'aula d'acollida.

- La tutora d'aula ordinària i els diferents especialistes tenen horaris molts diferents als meus, això dificulta quan els he de buscar per comentar alguna qüestió, ja que costen de trobar.

- Hauria d'haver un reforç després que el nen deixi d'assistir a l'aula d'acollida, per tal de poder fer un seguiment d'aquell nen.

14.2. Guió i entrevista amb l'Assessor LIC

Guió:

1. Quan i per què es va crear la figura de l'Assessor LIC?
2. Quins criteris necessita una escola per tenir Assessor LIC?
3. Funcions de l'Assessor LIC?
4. Com s'assignen les escoles? Quantes escoles porta cada assessor.
5. Regularitat que van als centres educatius?
6. Com es realitza l'acolliment de l'alumnat nouvingut al centre educatiu?
7. L'entrevista inicial amb la família qui hi participa?
8. La figura del Coordinador LIC com s'escull i quina funció té?
9. Valoració per part del professional. Dificultats en què es troba sovint? Aspectes a millorar?

Entrevista amb l'Assessor LIC

1. Es va crear aquesta figura degut el boom d'immigració que va rebre Catalunya en els últims anys. Es va crear fa 6 anys (en el curs 2004-2005). Aquest és el 6è curs (gener del 2010). Quant es van crear les aules d'acollida ara fa 6 anys va aparèixer la figura de l'assessor LIC (Llengua Interna i Cohesió social).

2. Totes les escoles que tinguin aula d'acollida tindran un assessor LIC. També es pot fer assessorament puntual si hi ha una demanda concreta sobre un pla.

3. La intervenció dels equips LIC es concretaran en:

- a) Atenció als centres docents
- b) Relació amb l'entorn
- c) Altres actuacions

En l'atenció als centres docents

Es prioritza:

- Orientar l'actualització dels documents de centre (Projecte Educatiu, Projecte Curricular, Pla d'acció tutorial (PAT)...), en els aspectes relacionats amb Llengua, Interculturalitat i Cohesió social.
- Assessorar en l'elaboració, revisió o desenvolupament del Projecte Lingüístic en un marc d'ensenyament plurilingüe i de respecte a la diversitat lingüística.
- Assessorar en l'elaboració, revisió o desenvolupament de plans d'acollida.
- Assessorar en la realització de la Programació General de Centre a fi que s'incloguin objectius i actuacions relacionats amb la llengua catalana, la interculturalitat i la cohesió social.
- Orientar sobre les estratègies d'ensenyament-aprenentatge de la llengua amb l'alumnat nouvingut.
- Orientar sobre les estratègies d'inclusió social.
- Fer intervenció de modelització a les aules per assessorar sobre la didàctica de la llengua i de l'educació intercultural.
- Assessorar sobre l'organització de l'aula d'acollida i fer-ne el seguiment.
- Assessorar sobre el treball tutorial amb l'alumnat nouvingut o amb risc d'exclusió social.
- Orientar sobre les estratègies que facilitin la col·laboració entre l'aula d'acollida i el grup-classe.

- Orientar sobre els recursos materials de llengua, interculturalitat i cohesió social.
- Assessorar sobre les estratègies per a la promoció i l'ús de la llengua.
- Impulsar innovacions didàctiques sobre l'ensenyament de la llengua i la literatura, i l'assoliment de les competències de l'àmbit lingüístic.
- Dissenyar l'assessorament del professorat: tutor/a d'acollida, coordinador/a de llengua, interculturalitat i cohesió social.
- Elaborar memòries valoratives de les diferents actuacions.

En la relació amb l'entorn

Es prioritza:

- Participar en els serveis educatius integrats(EAP i CRP).
- Assessorar, si és necessari, les comissions d'escolarització de zona.
- Col·laborar amb altres serveis o programes del Departament d'Educació o d'altres departaments de la Generalitat de Catalunya, d'altres administracions i institucions.
- Coordinar grups de treball amb tutors d'acollida i coordinador de llengua, interculturalitat i cohesió social o responsables de centre per establir criteris d'intervenció per a les actuacions específiques que s'adrecin a l'alumnat nouvingut i en risc d'exclusió social.
- Coordinar i dinamitzar, conjuntament amb els tècnics municipals corresponents els Plans educatius d'entorn i assessorar en l'àmbit de les seves competències.

En relació a altres activitats

A petició dels serveis centrals, i prèvia autorització del director de serveis territorials, els equips ELIC podran participar en l'organització de jornades de formació organitzades pel serveis centrals.

També a petició dels serveis centrals i prèvia autorització del/la director/a dels serveis territorials, els equips ELIC podran participar com a formadors en jornades organitzades per altres institucions.

4. S'assignen per sectors educatius. A Girona hi ha 7 sectors educatius. L'assessor LIC a qui faig l'entrevista pertany al sector de Salt i porta totes les escoles educació primària i secundària d'aquesta població.

5. Depenen de la feina 1 o 2 hores setmanals o ve quinzenalment. Molts aspectes es solucionen telemàticament, via e-mail.

6. Normalment és el tutor de l'aula ordinària qui fa l'acompanyament. S'assigna un alumne-guia per fer l'acompanyament durant les primeres dues setmanes (s'intenta que siguin nens de la mateixa llengua d'origen).

7. Depèn de l'escola, normalment l'equip directiu i el tutor de l'aula d'acollida.

8. La figura del coordinador LIC l'escull l'equip directiu. El coordinador LIC és un representat del centre. Tots els centres que són centres acollidors, tenen aula d'acollida i tenen un Coordinador LIC. L'assessor LIC amb el coordinador del centre es coordinen tots els temes que fan referència al centre. Les seves funcions més destacades són:

- Promoure actuacions per sensibilitzar, fomentar i consolidar la llengua catalana i l'educació intercultural.
- Assessorar l'equip directiu en aspectes LIC.
- Col·laborar en l'actualització dels documents de centre, la gestió de l'acollida i integració de l'alumnat nouvingut, l'atenció a alumnat amb risc social.
- La promoció de l'ús de la llengua, l'educació intercultural i la convivència en el centre.
- Promoure actuacions en el centre i amb col·laboració amb l'entorn per potenciar la convivència.
- Col·laborar en la definició d'estratègies d'atenció per l'alumnat nouvingut i en risc d'exclusió, participar en l'organització i optimització dels recursos.

9. Fa uns anys no existíem com a servei educatiu. Això creava molta incertesa perquè no sabíem cap a on encaminar la nostra feina, no sabíem quines eren les nostres perspectives de futur. Actualment ja estem constituïts com a servei educatiu i ja tenim regulades les funcions i objectius a seguir.

Molts centres estan sensibilitzats amb la importància de l'acollida de l'alumnat nouvingut, per tant mica en mica, l'acollida inicial és bona, però encara s'ha de treballar per aprofundir més.

L'equip que formem els assessors LIC és molt ric perquè hi ha perfils molt diversos (directors, professionals primària, secundària). Demanen molts requisits per formar part

de l'equip, com tenir molta experiència perquè has treballat a les aules, haver estat director d'un centre,... haver estat dins de les aules dóna molta experiència i ajuda molt alhora de desenvolupar la feina.

L'horari és molt flexible, podem tenir una reunió a les 9 de la nit i no sempre arribem a tot arreu i això que ara ja portem uns anys i el volum de feina d'assessorament inicial ha disminuït.

15. CONTRAPORTADA

Resum. L'Acolliment de l'alumnat nouvingut als centres educatius

En l'acolliment de l'alumnat nouvingut al centre educatiu intervenen molts factors i la seva anàlisi ens pot ajudar a comprendre millor l'actitud de les famílies immigrants i dels seus fills respecte al centre educatiu, les actituds dels professionals i de la resta de membres de la comunitat educativa, les relacions que s'estableixen entre tots els col·lectius (família, centre educatiu, professionals, alumnes i entorn) i les expectatives de futur que el sistema educatiu català té per aquestes generacions.

La recerca està basada en la realització de sis entrevistes on es mostren les experiències dels tutors/es d'aula d'acollida sobre l'acollida de l'alumnat nouvingut als centres educatius.

La valoració que s'extreu és que no totes les escoles apliquen un bon pla d'acollida, hi ha una manca de relació entre la família i l'escola, les aules d'acollida donen resposta a les necessitats inicials del moment i la política del departament no ha acabat de donar la resposta necessària per evitar el fracàs escolar.

Paraules Clau: acolliment, immigrants, aula d'acollida, família i llengua.

Abstract. The Reception of new students in schools

There are many factors involved in welcoming the new students and their analysis can help us to understand the attitude of the immigrant families and their children in regard to school, the attitudes of professionals and the other members of the educational community, the relationships between all groups (family, school, professionals, students and environment) and future expectations that the Catalan education system has for these generations.

The research is based on the realization of six interviews, which shows the experiences of the reception classroom's tutors and how they manage with newly arrived students at schools.

The assessment is that not all the schools apply a good welcome plan, there is a lack of relationship between family and school, the reception classes give response to the initial needs of the moment and the policy of the department has not applied the necessary measures to prevent school failure.

Key words: reception, immigrants, reception classroom, family and language.